

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН 2024-2028 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

2025 оны 10 дугаар сарын 30

Гучин-Ус сум

№	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Үндсэн хэрэгжүүлэх байгууллага, хэрэгжих хугацаа	Нийт хөрөнгийн эмжээ, эх үүсвэр (сая төгрөг)	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин, үр дүн (хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр)			Хэрэгжилтийн явц	Хэрэгжилтийн хувь
					Зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Төсөв (сая. төг)	Төсвийн гүйцэтгэл (сая. төг)		
1	2-3	4-5	6-7	8	9	10	11	12	13
НЭГ. БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО									
1.2.ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН ДЭД ТӨВ									
1.2.5.Гучин-Ус төвтэй Богд, Төгрөг, Баруунбаян-Улаан сумдыг хамарсан “Говийн бүс”-ийг Бага Илэнх-Шивээхүрэн чиглэлийн Улсын эдийн засгийн босоо коридорыг түшиглэн хөгжүүлнэ.									
1	1.2.5.1. Улсын чанартай А0302 авто замаас Гучин-Ус, Богд сум хүртэлх 172км авто замын ТЭЗҮ, зураг төслийг боловсруулж, ажлыг эхлүүлнэ.	ЗТЯ 2025-2028	345,4162.00 Улсын төсөв	ТЭЗҮ, зураг төслийг боловсруулалт (гүйцэтгэлийн хувь) -	100	-	-	Гучин-Ус, Богд сум хүртэлх 172км авто замын ТЭЗҮ, зураг төслийг хийж байгаа “Классик Роуд” ХХК-д сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний авто замын төлөвлөлтийн мэдээллийг хүргүүлж, хамтран ажилласан.	100
2	1.2.5.3. Уламжлалт мал аж ахуйн гаралтай (тэмээний ноос, ямааны ноолуур) түүхий эд бэлтгэх, анхан шатны боловсруулалт хийх аж ахуйг дэмжинэ.	ХХААГ 2025-2028	3,825.00 Хөнгөлөлттэй зээл, хувийн хэвшил	Дэмжлэгт хамрагдсан ААН 22	15	1,275.0	0.2	Жижиг дунд үйлдвэрлэл үйлчилгээ эрхлэгчдийг дэмжих зорилгоор 2023 онд хоршоо хөгжүүлэх сангаас гар урлал, модон эдлэл чиглэлээр зээл авсан 4 иргэн үйл ажиллагаагаа тогтмол явуулж, зүү ороох урлалаар хөөрөгний даалин, бүс, үсний уут, монгол гутлын хээ, малгай зэрэг бүтээгдэхүүнийг урлаж сум, аймгийн үзэсгэлэн худалдаанд оролцон “Гар урлалын шилдэг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч”-ээр шалгарч үндэсний уламжлалт уран хатгамалыг сурталчилан таниулж, түгээн дэлгэрүүлж байна. Малын хялгас, ноос хөөврөөр гэрийн оосор, бүслүүр, ширмэл, олом, жирэм, шагайны уут,	100

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН 2024-2028 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

2025 оны 10 дугаар сарын 31

Гучин-Ус сум

№	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Үндсэн хэрэгжүүлэх байгууллага, хэрэгжих хугацаа	Нийт хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр (сая төгрөг)	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин, үр дүн (хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр)			Хэрэгжилтийн явц	Хэрэгжилтийн хувь
					Зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Төсөв (сая.төг)	Төсвийн гүйцэтгэл (сая.төг)		
1	2-3	4-5	6-7	8	9	10	11	12	13
ХОЁР. ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО									
2.1.ТЭГШ ХҮРТЭЭМЖТЭЙ, ЧАНАРТАЙ БОЛОВСРОЛ									
2.1.1.Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэг, Политехник коллежийн сурагчдын сурлагын амжилт, гүйцэтгэлийн үнэлгээний үр дүнг дээшлүүлнэ.									
1	2.1.1.1.Хүүхдийн хөгжлийн онцлог, суралцах чадамжид суурилсан уян хатан сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө, үнэлгээний арга зүйг хэрэгжүүлнэ.	БГ 2025-2028	-	шинээр	2 сургууль, 2 цэцэрлэг	-		Цэцэрлэг нь сургалтын шинэчилсэн хөтөлбөрийн сургалтад 5 багш хамрагдан хөтөлбөрийн дагуу сургалт, үйл ажиллагааг зохион байгуулж, аймгийн Боловсролын газраас томилогдсон Дэмжлэгийн багтай хамтран хөтөлбөр, төлөвлөгөө, төлөвлөлтийг сайжруулан ажиллаж байна. Ерөнхий боловсролын сургууль нь байгууллагын гүйцэтгэлийн үнэлгээнд нийт 23 багш, 12 судлагдахуунаар шалгалтад орж давхардсан тоогоор 428 суралцагч шалгалт өгсөн байна. Эцэг эхийн санал асуулгад 285 эцэг эх хамрагдахаас 272 буюу 95,4 хувь, сурагч байгууллага үнэлэх асуулгад 35 сурагч хамрагдахаас 34 сурагч буюу 97.1 хувь хамруулж, байгууллагын	100

							менежмент удирдлагын манлайлал 91,6 хувь, сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт үр дүн 65,8 хувь, хүүхдийн хөгжил хамгаалал 93,9 хувь, хүний нөөцийн бодлого багш ажилтны тасралтгүй хөгжил 89,74 хувь, сургалтын орчин бүрдүүлэлт 91,4 хувь, эцэг эх олон нийтийн түншлэл оролцоо 90,45 хувь үнэлэгдэж, нийт үнэлгээ IV индекс, стандарт гүйцэтгэлийн хувь өмнөх жилээс 0,6 хувиар өссөн.	
2	2.1.1.2. Ерөнхий боловсролын сургуулийн 3-5 дугаар ангид англи хэлний Pearson, математикийн Eduten хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, суралцагсдад кодчиллол, роботик болон хиймэл оюуны ур чадварыг хөгжүүлэх сургалтын хөтөлбөрийг үе шаттай хэрэгжүүлнэ.	БГ 2025-2028	-	хэрэгжилтийн хувь Pearson-80 Eduten-85	Pearson-90 Eduten-90	-	2024-2025 оны хичээлийн жилд Eduten хөтөлбөрт бага ангийн 171 сурагч, Pearson хөтөлбөрт 81 сурагч тус тус хамрагдаж, холбогдох гэрээг цахимаар байгуулан төлбөрийн Боловсролын ерөнхий газарт шилжүүлсэн. Pearson хөтөлбөрийн хөндлөнгийн үнэлгээ 67 хувь, Eduten хөтөлбөрийн хөндлөнгийн үнэлгээний дундаж 63,2 хувь үнэлүүлсэн. 2025-2026 оны хичээлийн жилд Eduten 1-6 дугаар ангийн 186 сурагч, Pearson хөтөлбөрийн 3-8 дугаар ангийн 155 сурагч хичээллэж, оношлох шалгалтын гүйцэтгэлийн дундаж 60.5 хувиар шалгагдсан. Eduten хөтөлбөрийн бага ангийн стандарт 65 хувь, дунд ангийн стандарт 60 хувь, Pearson хөтөлбөрийн бага ангийн стандарт 55 хувь, дунд ангийн стандарт 62 хувь байна.	90

3	2.1.1.3. Анги нийтийн аймгийн олимпиад зохион байгуулж, сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт, үр дүнг сайжруулан, анги хамт олны сурлагын амжилтыг үнэлж, дүгнэнэ.	БГ 2025-2028	20.00 Улсын төсөв	Гүйцэтгэлийн хувь 45	50	-	-	Анги нийтийн массын олимпиадын 1 дүгээр шатыг сумандаа 6 төрлийн судлагдахуунаар давхардсан тоогоор 22 анги бүлэг оролцож стандарт гүйцэтгэлийн дундаж 47,6 хувь, 2 дугаар шатыг судлагдахуун тус бүрд шалгарсан анги бүлгүүд оролцож, гүйцэтгэлийн дундаж 39,1 хувьтай үнэлэгдсэн. Аймгийн төрөлжсөн олимпиадын шагналт байруудад эрэгтэй дизайн технологийн багш V байр, мэдээлэл технологийн сурагч бүтээлийн төрөлд III байрыг тус тус эзэлсэн.	50
4	2.1.1.4. Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгүүдэд зөвлөн туслах үйл ажиллагааг зохион байгуулж, удирдлага болон багш солилцооны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.	БГ 2025-2028	Улсын Болон орон нутгийн төсөв, бусад	Зөвлөн тусалсан байгууллага 14 Хөтөлбөр Хэрэгжүүлсэн 6сургууль, 18цэцэрлэг 60 багш,	20 12 сургууль, 24 цэцэрлэг, 80 багш	-	-	“Багшийн хөгжил” хөтөлбөрийн хүрээнд “Говь-Эрдэнэ” бүсийн сайн туршлага түгээх, харилцан суралцах, хамтран хөгжих үйл ажиллагааг 5 чиглэлээр зохион байгуулж, 5 сургуулийн 136 багш, ажилтан оролцсон. Үүнд залуу багш нарын манлайлал, сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт “Бүтээлийн үзэсгэлэн”, заах аргач, тэргүүлэх зэрэгтэй багш нарын “Тэргүүн туршлагаа түгээх” брошур гарын авлага, танилцуулга, сургууль бүрийн онцлог үйл ажиллагаа, сайн туршлага түгээх “Видео мэдээлэл”, суралцахуйн зорилтоо шинжлэх, хэлэлцүүлэгт хичээл, 5 төрөлт спорт тэмцээнийг зохион байгуулсан. Багш солилцоо хөтөлбөрийн хүрээнд Наран бүрэн дунд сургуультай хамтран бага ангийн сургалтын менежер, гадаад хэлний багш, мэдээлэл технологи, математикийн багш нарыг хамруулахаар төлөвлөгөөнд оруулж, бэлтгэл ажлыг хангаж байна.	100
2.1.2.Боловсролын байгууллагын барилга, байгууламж, дэд бүтцийг сайжруулан, стандарт, чанарын шаардлага хангасан, тэгш хүртээмжтэй, чанартай үйлчилгээ үзүүлэх орчныг бүрдүүлж, цэцэрлэг, сургуулийн анги, бүлэг дүүргэлтийг багасгана.									

5	2.1.2.5. Ерөнхий боловсролын сургуулийг гадна биеийн тамирын талбайтай болгож, ерөнхий боловсролын сургууль, Политехник коллеж, цэцэрлэг, дотуур байр, спорт заалуудад их засвар хийнэ.	БГ 2025-2028	18,000.00 Улсын төсөв	гүйцэтгэлийн дундаж хувь 17	14	50.0	49.9	Ерөнхий боловсролын сургуулийн гадна биеийн тамирын талбайг орон нутгийн хөгжлийн сангийн 49.9 сая төгрөгөөр санхүүжүүлж, бүрэн тохижуулсан.	100
6	2.1.2.6. Ерөнхий боловсролын сургууль бүрийг дижитал технологид суурилсан "Ухаалаг анги"-тай болгож, сургууль, цэцэрлэгийн гал тогооны тоног төхөөрөмж, хатуу зөөлөн эдлэл, кабинетын тоног төхөөрөмж, сургалтын хэрэглэгдэхүүнийг нэмэгдүүлэн, камерын шинэчлэлийг хийнэ.	БГ 2025-2028	1,090.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Ухаалаг ангитай байгууллагын тоо 5 Хатуу зөөлөн эдлэл, камерын шинэчлэл байгууллагын тоо 20	10 10	250.00	16.2	Дээрэт олон улсын байгууллагын хандиваар 14 ширхэг chombook, нөхөн хангалтын зардалыг 16.2 сая төгрөгөөр 75 инчийн 2 зурагт, 12 таблетыг цахим дэлгүүрээс худалдан авч цахим ангийн тоог нэгээр нэмэгдүүлж, 2 цахим танхимтай болсон.	100
2.1.3.Боловсролын бүх шатанд хүүхдийн хөгжил, хамгааллын орчинг сайжруулж, хүүхдийн сурч, хөгжих тэгш эрхийг хангана.									

7	2.1.3.1. Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгт “Сүү хөтөлбөрт” арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	БГ 2025-2028	11,694.00 Улсын болон орон нутгийн төсөв, бусад	Хамрагдсан хүүхдийн тоо	2426 /6-р анги/	5.4	7.2	“Сүү хөтөлбөрт” арга хэмжээний хүрээнд 7 хоногийн 4 өдөрт цэцэрлэгийн 87 хүүхдийг 100 хувь, Ерөнхий боловсролын сургуулийн 3-5 дугаар сард 6 дугаар ангид эцэг эхийн санхүүжилтээр хэрэгжүүлж эхлэн 2025-2026 оны хичээлийн жилд сурагчдын үдийн хоолны цэсэнд долоо хоногт 2 удаа тогтмол сүү өгч хэвшсэн.	70
8	2.1.3.2. Бага насны (0-5 нас) хүүхдийн цогц хөгжлийг дэмжих арга хэмжээг хэрэгжүүлж, 1-2 насны хүүхдийн яслийн үйлчилгээний хувилбарыг бий болгоно.	БГ 2025-2028		эрт илрүүлэг, урьдчилан сэргийлэх үзлэг оношлогоонд хамруулсан хүүхдийн хувь 70 хөтөлбөрийн хэрэгжилт шинэ	75 90	-		Сумын Эрүүл мэндийн төвөөс Цэцэрлэгийн хүүхдүүдэд Улаанбурхан, салхин цэцэг өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх сургалтыг багш нар, салхин цэцэг илрүүлэх үзлэгийг хийж, томуугийн вакцинд 95 хувь хамруулсан. Шүд зөв угаах аяны хүрээнд шүдний өвчлөлийг илрүүлж, 46 хувьд эмчилгээ хийж, эрүүлжүүлж, шүд угаах сургалтыг зохион байгуулсан.	100
9	2.1.3.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг сурч, хөгжихөд шаардлагатай тохируулгат хэрэглэгдэхүүнээр хангаж, багшлах боловсон хүчнийг мэргэшүүлэн, нийгэм, хамт олонд нь түшиглэн сэргээн засах үйлчилгээг үзүүлнэ.	БГ 2025-2028	38.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн хамран сургалтын хувь 84	86	-	0.2	Цэцэрлэгт хөгжлийн бэрхшээлтэй 1 суралцагч хамрагдаж, Ерөнхий боловсролын сургуульд хөгжлийн бэрхшээлтэй 7 суралцагчаас 3 суралцагч ганцаарчилсан хөтөлбөрөөр суралцаж, багшийн ХПЗ-аас тохируулгат хэрэглэгдэхүүнийг авч ашиглаж хэвшсэн. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг хамгаалах өдрийг угтаж, Өвөрхангай аймагт зохион байгуулагдсан урлагийн наадамд ганцаарчилсан сургалтын хөтөлбөрөөр хичээллэж буй 1 сурагчийг гоцлол бүжгийн төрлөөр бэлтгэн, унаа болон оролцооны	90

								мөнгөөр дэмжин оролцуулж, тусгай байрт шалгарсан.	
10	2.1.3.4. Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын үйлчилгээнд хамрагдаж чадахгүй байгаа ялгаатай хэрэгцээтэй хүүхдийг гэр бүл, орон нутгийн онцлог байдалд нийцүүлэн, хувилбарт сургалтад хамруулна.	БГ 2025-2028	Улсын төсөв	Таблеттай багш хөтөлбөр хэрэгжилт хувь шинэ	80	-	5.0	Хамран сургалтыг нэмэгдүүлэх, малчдын хүүхдийг сургуулийн өмнөх боловсролын үйлчилгээнд хамруулах зорилгоор Аргалант 3 дугаар багийн төвийг түшиглэн нүүдлийн гэр цэцэрлэгийг 21 хоногийн хугацаатай хувилбарт сургалтыг ажиллуулж, эцэг, эх, хүүхдүүдэд зориулан 2 уралдаан тэмцээн зохион байгуулсан.	100
11	2.1.3.5. Суралцагсдын дундах үе тэнгийн дээрэлхэлт, хорт зуршлаас урьдчилан сэргийлэх, сургалтын байгууллагын орчинд цахим эрсдэлээс хамгаалах, дотуур байрын хүүхдийн амьдрах эрүүл, аюулгүй орчин нөхцөлийг сайжруулж, орон нутгийн хүүхэд хамгааллын хамтарсан багийн гишүүдийг чадавхжуулна.	БГ 2025-2028	Улс, орон нутгийн төсөв	Хүүхдийн өөрийн удирдлагын байгууллагад хамруулсан суралцагчдын эзлэх хувь Нөлөөллийн ажлын хэрэгжилтийн хувь	30 90	40	5.0	Хүүхдийн өөрөө удирдах "Өсвөрийн эмч", "Өсвөрийн санхүүч", "Эко клуб" "Өсвөрийн аварач", "Номын санч-сурагч", "Өсвөрийн цагдаа", "Удирдагч", "Охидын зөвлөл" клубт нийт 76 сурагч хамрагдаж, шинээр "Сэтгүүлч" клуб байгуулахаар бэлтгэл ажлыг 60 хувь хангасан. "Хүүхдээ сонсох өдөр" арга хэмжээг 3, Хүүхдийн чуулган, "Хорт зуршлыг бууруулах, "Үе тэнгийн дээрэлхэлтийг бууруулах" "Эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх" зэрэг нөлөөллийн ажлуудыг зохион байгуулж, сурагчдыг 100 хувь хамруулсан. Гадаад дотоод орчны эрсдэлийн үнэлгээг сурагчид, сургуулийн дотоод хяналтын нэгж, эцэг, эхийн зөвлөл, сургуулийн хүүхэд хамнааллын баг 4 удаа хийж, эрдлийг бууруулах арга хэмжээг авч, эрдэлгүй орчинг бүрдүүлсэн. Дотуур байранд амьдарч байгаа суралцагчдын амьдрах орчныг сайжруулах 3.0 сая	90

								төгрөгийн тохижилт, 1,5 сая төгрөгийн камерын шинэчлэлийг хийсэн.	
12	2.1.3.6. Сургууль, цэцэрлэгийн гал тогооны эрүүл ахуйг стандартын шаардлагад нийцүүлэн, хүүхдийн хоолны шим тэжээл, илчлэгийн хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	БГ 2025-2028	363.00 Улсын болон орон нутгийн төсөв, бусад	Туслах аж ахуйтай байгууллагын тоо 15	20	187.9	187.9	Хүүхдийн хоолны материал нийлүүлэх нийлүүлэгчийг сонгон шалгаруулах 45600.0 мян төгрөгийн тендерийг цахим системээр зарлаж, тендерт шалгарсан "Өгөөмөр Эрдэнэхайрхан" ХХК-тай гэрээ байгуулан мэргэжлийн хоол зүйчдийн боловсруулсан нэгдсэн хоолны цэсийн дагуу үйлчилж байна. Боловсролын яамнаас дэвшүүлсэн "Өдөр бүр нэг аяга сүү" зорилтын хүрээнд цэцэрлэгийн хүүхдийн хоолны мөнгөнд тохируулан өдөр бүрийн хоолны цэсэнд сүү, тараг, аарц, ааруул, эзгийний ундааг оруулж, хүүхдүүдийн хоолноос авах шим тэжээлийг нэмэгдүүлэн дархлааг дэмжиж, үдийн хоол, дотуур байрын хоолны жишиг цэсний дагуу шим тэжээл, илчлэгийн хэмжээг алдагдуулалгүй үйлчилгээ үзүүлэн хоол үйлдвэрлэлийн үйлчилгээг стандартын байр танхимд явуулж, хоол үйлдвэрлэлтэй холбоотой гомдол, санал ирээгүй.	100
2.1.4.Багш, удирдах ажилтны мэргэжил, ур чадварыг дээшлүүлж, боловсон хүчний нөөц, нийгмийн баталгааг хангана.									
13	2.1.4.1. "Багшийн гурван тулгуур бодлого" цогц арг хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	БГ 2025-2028	Улсын төсөв	Гүйцэтгэлийн үнэлгээний аймгийн дундаж СӨБ-89.5 ЕБС-78.1 Ү-ҮI дугаар түвшинд үнэлэгдсэн багшийн тоо 350	89.7 78.5 300	-	-	Цэцэрлэг нь 2024-2025 оны хичээлийн жилд хүүхдийн хөгжлийн үнэлгээг Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын 2020 оны А/280 дугаар тушаалаар батласан журмын дагуу үнэлэхэд бие бялдар, танин мэдэхүй, нийгэмшихүйн дундаж 75 хувийн гүйцэтгэлтэй байсан. Засгийн газрын 2024 оны 25 дугаар тогтоол, Боловсрол шинжлэх ухааны сайдын 2024 оны А/115 дугаар тушаалын дагуу Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллага, багшийн	100

								ажлын гүйцэтгэлийн үнэлгээг зохион байгуулж 5 багш хамрагдсанаас 3 багш 4, 1 багш 5, байгууллагын үнэлгээ 5 дугаар түвшинд үнэлэгдэж, урд оноос үнэлгээ ахисан. Ерөнхий боловсролын сургууль нь мэргэжлийн хөгжлийн 5 бүлэг үйл ажиллагааны дундаж биелэлт 77,5 хувийн гүйцэтгэлтэй үнэлэгдэж, багшийн сайн туршлага түгээх "Говь-Эрдэнэ бүс"-ийн арга хэмжээнд "Багшийн хөгжил арга зүйгээс" МХБ-ээс цахим платформыг ашиглах арга зүйг таниулах, Суралцахуйн зорилтоо шинжлэх нээлттэй хичээлийг Баруунбаян-Улаан суманд зохион байгуулсан. 2025-2026 оны хичээлийн жилд бүсийн арга хэмжээг сумандаа зохион байгуулж 5 залуу багш, 6 зэрэгтэй багш нарын сайн туршлагыг түгээж, 6 судлагдахуунаар хэлэлцүүлэгт хичээлийг хийж, багшийн заах арга ур чадвар, арга зүйг дээшлүүлсэн.	
14	2.1.4.2. "Багш хөгжлийн ордон"-ыг шинээр байгуулж, Политехник коллеж, ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэг бүрд "Багш хөгжлийн танхим"-ыг бий болгоно.	БГ 2025-2028	17,800.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Шинэ Политехник коллеж, ерөнхий боловсролын сургуулиудад багш хөгжлийн төвийг байгуулах 3	- 1	-	3.5	Орон нутгийн төсвийн 3.5 сая төгрөгөөр Цэцэрлэгийн багш нарын өрөөг шинээр байгуулж, тохижуулан, интернэтэд холбон ажиллах орчин нөхцөлийг сайжруулсан.	100
15	2.1.4.3. Багш, удирдах ажилтны мэргэжил, арга зүйн гасралтгүй хөгжлийг дэмжих, нийгмийн баталгааг	БГ 2025-2028	1,000.00 Улс, орон нутгийн	Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хувь Шинэ	30	250.00	0.8	Цэцэрлэгийн хэмжээнд судлагдахуунд суурилсан "Хэл яриа", суралцахуйд суурилсан "Эцэг эхийн оролцоо" мэргэжлийн хөгжлийн бүлгүүд ажиллаж, багаар ажиллах чадвар, мэргэжил арга зүйгээ сайжруулж,	100

	хангах бодлогыг хэрэгжүүлнэ.		төсөв					<p>мэргэжлийн багшийн хангалт 80 хувь, мэргэшлийн зэрэгтэй багш 75 хувьд хүрсэн. Мнемо картын онол арга зүй сургалтад 1, зорилгоо тогтвортой, тууштай барих нь сургалтад 5, төлөвлөлт бичих арга зүй сургалтад 1, бийрэн бичлэгийн сургалтад 1, хувь хүний хөгжлийн сургалтад 3, цахим аялал интерактив хичээлийг таниулах, хэрэглээ болгох онлайн сургалтад 1, хиймэл оюун ухааны сургалтад 5, сургалтын шинэчилсэн хөтөлбөр боловсруулах сургалтад 5, хүүхэд хамгааллын сургалтад 1 багшийг хамруулж, томилголт, унаа хоолны зардалд 0.8 сая төгрөгийг олгосон. Ерөнхий боловсролын сургуульд 12 дахь жилдээ ажиллаж байгаа удирдах ажилтны сургалт, захирлуудыг мэргэшүүлэх сургалт, багшийн хөгжил хариуцсан менежерүүдийг чадавхжуулах 3 төрлийн онлайн сургалтад хамрагдаж сертификатаа авч, мэдлэг, ур чадвараа сайжруулсан.</p>	
2.1.5. Сургалтын байгууллагуудын менежментийг сайжруулж, багш, удирдах ажилтны ёс зүйг дээшлүүлнэ.									
16	2.1.5.2. Багшийн ёс зүйг эрхэмлэн сахих, багшийн үнэлэмжийг нэмэгдүүлэх, байгууллагын соёлыг төлөвшүүлэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.	БГ 2025-2028	10.00 Улсын болон орон нутгийн төсөв	Салбарын хүрээний гомдлын тоо /бууралт/ 34				<p>Байгууллагын Ёс зүйн дэд хороо нь 2025 оны ажлын төлөвлөгөөг боловсруулж, Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн тухай хууль, Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн ёс зүйн хэм хэмжээ"-г танилцуулах сургалтыг 4 удаа, "Өдрийн цэнэг", "Сайхан үгийн аян" зэрэг арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулан ёс зүйн зөрчлөөс 100 хувь урьдчилан сэргийлсэн. Говь-Эрдэнэ бүсийн цэцэрлэгүүдийн туршлага солилцох уулзалт, өдөрлөгийг Баруунбаян-Улаан суманд зохион</p>	90

								байгуулж “Ёс зүйн дэд хороо”-ны тайланг танилцуулан, хэлэлцүүлгийг хийж, туршлага солилцсон. Амжилт гаргасан багш бүрийн амжилтыг цахимаар сурталчилж, байгууллагын соёл-багшийн ёс зүйн хүрээнд байгууллагын ёс зүйн дэд хороог 5 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулж соён гэгээрүүлэх зорилтот 5 үйл ажиллагааг зохион байгуулсан давхардсан тоогоор 126 багш ажилтан хамрагдан, багшийн ёс зүйн зөрчил гаргасан 2 багшид сануулах арга хэмжээг авсан. Байгууллагын соёлын хүрээнд өглөөний мэндчилгээг анги бүр хуваарийн дагуу угталт хийж хэвшсэн, багш ажилчид биеийн тамирын хувцас, дүрэмт хувцсаар жигдэрч, байгууллагын эерэг, нийтэч уур амьсгалыг бүрдүүлсэн.	
2.1.6.Иргэдийн насан туршдаа тасралтгүй суралцахуйг дэмжин, сургалтын орчин нөхцөлийг бүрдүүлнэ.									
17	2.1.6.1. Насан туршийн боловсролын үндсэн чиглэлийг хөгжүүлж, албан бус сургалтыг зохион байгуулна.	НТСТ 2025-2028	32.00 Улсын болон орон нутгийн төсөв	сургалт, нөлөөлийн үйл ажиллагаанд хамрагдсан иргэдийн эзлэх хувь 21.4	22.5	8.00		2024-2025 оны хичээлийн жилд дүйцсэн хөтөлбөрт 11 суралцагч хамрагдаж суурь боловсролын гэрчилгээг 2, бүрэн дунд боловсролыг гэрчилгээг 1 суралцагч авсан. 2025-2026 хичээлийн жилийн дүйцсэн хөтөлбөрт 12 суралцагч бүртгэгдэж, сургалтад хамрагдсан.	70
18	2.1.6.3. ESEL хөтөлбөр, өсвөр үеийнхэнд хувь хүний ур чадвар, энтрепренершип боловсрол олгох арга зүйг түгээн дэлгэрүүлж, нутагшуулна.	НТСТ 2025-2028	10.00 Улсын болон орон нутгийн төсөв	Сургалтад шинээр хамрагдсан оролцогчид 200 Төсөл бичиж оролцсон оролцогчид 10	180 20	5.00	2.6	ESEL хөтөлбөрийн хүрээнд “Mongolian calligraphy” 2.6 сая, “Мэргэн шавь” шагайн харваа 2,6 сая төгрөгийн төслийг хэрэгжүүлж, үйл ажиллагааг тогтмолжуулсан.	100

19	2.1.6.4. Эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, гэр бүл иргэдэд чиглэсэн сургалт, нөлөөллийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж, суралцагч сум, баг, байгууллагыг дэмжин ажиллана.	НТСТ 2025-2028	10.00 Улсын болон орон нутгийн төсөв	Төсөл бичиж оролцсон оролцогчдын тоогоор 10	20	Урилгат хичээл 1 аяны хүрээнд 138 эцэг эх асран хамгаалагчид багшийн хичээлд багшийн заах арга зүйтэй танилцах, хүүхдийнхээ сурах орчин, сурах арга барилтай танилцах зорилгоор 14 хоногийн хугацаанд нээлттэйгээр урьж суулган, сэтгэгдлийг сонсч цаашид хэрэгжүүлэх саналыг хүлээн авсан. "Сургууль миний хүүхдийн хоёр дахь гэр" чөлөөнж 9,10 дахь үйл ажиллагааны хүрээнд 2 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийж, эцэг эхийн хандив тусламжаар 4 ангийн шалыг пракеталсан. Дотуур байранд эцэг эхийн уулзалтын өрөөг шинээр тохижуулж хүүхэдтэйгээ уулзах, хонох боломжийг бүрдүүлж, НУЗАН, БУЗАН-ийн удирдлагын багаас эцэг, эхийн өдөрлөг үйл ажиллагааг 3 удаа зохион байгуулж, байгууллагын сургалт үйл ажиллагааг сурталчилсан.	100
2.2. ЭРҮҮЛ МЭНД							
2.2.1. Эрүүл амьдралын хэв маяг, урьдчилан сэргийлэлт, эрт илрүүлгийг дэмжсэн нийгмийн эрүүл мэндийн тогтолцоог бүрдүүлж, санхүүжилт, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлнэ.							
20	2.2.1.2. Халдварт бус өвчнөөс сэргийлэх "Эрүүл Монгол" хөтөлбөрийг салбар дундын оролцоотойгоор хувь хүн, гэр бүл, байгууллага, аж ахуйн нэгжийн хүрээнд хэрэгжүүлнэ.	ЭМГ 2025-2028	1,997.00	Эрт үедээ оношилогдсон хавдрын эзлэх хувь 55.1 18 хүртэлх насны хүүхдийн шүдний өвчлөлийн эрүүлжүүлэлт ийн хувь	55.2 70	"Хэнийг ч орхигдуулахгүй байх" урьдчилан сэргийлэх үзлэг, явуулын амбулаторийн үйлчилгээг хүн амынхаа эрүүл мэндийг сайжруулах, идэвхтэй амьдралын хэвшилтэй иргэн, гэр бүлийг дэмжих, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, өвчлөлийг эрт илрүүлэх, орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний технологийг нэвтрүүлэх, эрүүл мэндийн тусламж үйчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, төрийн албан хаагчид, сургууль, цэцэрлэгийн хүүхдүүд, малчид зэрэг 5989 иргэнийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг шинжилгээнд оруулж, цусны	100

				Эрүүл монгол арга хэмжээний хэрэгжилт хувь -70	80		даралт ихсэлт, чихрийн шижин, хөх, умайн хүзүүний хавдар илрүүлэх эрт илрүүлгийн үзлэг, цус, шээсний ерөнхий болон, биохими, үений үрэвсэл, өлөн үеийн сахар, сахарын 3 сарын дундаж үзэх, витамин Д хангалт тогтоох, элэгний В, С вирус илрүүлэх, илэрсэн тохиолдолд В, С вирус тоолох, хеликобактер илрүүлэх, тоолох, ЭКГ зэрэг шинжилгээнүүд, эрүүл мэндийн үзлэг, эрүүл зохистой хооллолт, хот зуршил, идэвхтэй хөдөлгөөн, стресс зэрэг сургалтад хамруулсан. Шинжилгээнд хамрагдсан иргэдийн өвчлөлийн 46 хувьд эмчилгээ хийж, шүдний өвчлөлийг 16 хувиар бууруулсан.	
21	2.2.1.3. “Эрт илрүүлэг 2” арга хэмжээний хүрээг зорилтот бүлэгт чиглүүлж, эмчилгээ, хяналт, урьдчилан сэргийлэлтийн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	ЭМГ 2025- 2028	23,050.00 Улсын ЭМД-ын сан	эрт илрүүлэгт хамрагдалтын хувь Ураг, нярайн 3-5 настай хүүхдүүд 6 настнууд 7-18	70 80 90 80		Артерийн даралт ихсэлтийн эрт илрүүлэгт хамрагдвал зохих 1,193 иргэнээс 745 иргэн хамрагдаж, хамралтын хувь 62, чихрийн шижин өвчний эрт илрүүлэгт хамрагдвал зохих 770 иргэнээс 427 иргэн хамрагдаж, хамралтын хувь 55,5, хөхний хавдрын эрт илрүүлэгт хамрагдвал зохих 368 иргэнээс 208 иргэн хамрагдаж, хамралтын хувь 56,5, умай хүзүүний хавдрын эрт илрүүлэгт хамрагдвал зохих 105 иргэнээс, 41 иргэн хамрагдаж, хамралтын хувь 39, 2025 онд төрсөн 18 нярайн эргэлт 100 хувь, 3-5 насны 49 хүүхдийг урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулан томуугийн дархлаажуулалтыг 100 хувь хийж, 6-18 насны 283 хүүхдийн амны хөндий, нүд, биеийн ерөнхий өвчлөл илрүүлэх урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулж, зөвлөгөө мэдээллийг хүргэсэн.	90

22	2.2.1.4. Өвчлөл, нас баралтад нөлөөлж буй хүчин зүйлсийн тархалтыг тогтоож, нотолгоонд суурилсан урьдчилан сэргийлэх хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	ЭМГ 2025-2028	541.00 Улсын болон орон нутгийн төсөв, ОУБ-ын хандив, тусламж	Зүрх судасны шалтгаант нас баралтын түвшин (10000 хүн амд)-19	18.7	120.00	Зүрх судасны өвчлөлийн нас баралт 4 тохиолдол бүртгэгдэж 14,7 хувь буюу улсын дунджаас 0,7 хувиар бага, аймгийн дунджаас 2,9 хувиар их үзүүлэлттэй, хорт хавдарын шалтгаант нас баралт 1 буюу 4,9 хувь улс аймгийн дунджаас бага үзүүлэлтэй, осол гэмтлийн шалтгаант нас баралт 1 буюу 4,9 хувь улс аймгийн дунджаас бага үзүүлэлтэй, нийт 6 нас баралт бүртгэгдсэн. Урьдчилан сэргийлэх буюу авсан хариу арга хэмжээг электрон тамхины хор уршиг сургалтыг 2 удаа 389 иргэнд, "Агшин бүрт анхаарал сэрэмжийг нэмж-эрсдлийг бууруулая" осол гэмтлээс сэргийлэх сарын аян 256 иргэнд сургалт, 0-5 насны хүүхэдтэй 42 өрхөд гэр нэлгээг хийж эрсдлийг бууруулсан Хөдөөгийн багуудад "Хэнийг ч орхигдуулах байх" явуулын тусламж үйлчилгээг 2-3 удаа зохион байгуулж, Бүртгэл хөтөлж, тайлан мэдээг аймгийн Эрүүл мэндийн газар хүргүүлсэн.	70
				Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын түвшин (10000 хүн амд)-12.2	11.9			
				Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралтын түвшин (10000 хүн амд)-5	4.9			
				Нийт нас баралтын түвшин (1000 хүн амд)-4.9	4.6			
2.2.2. Эрүүл мэндийн байгууллагуудын чадавхыг дээшлүүлэх, иргэдийг орон нутагтаа өндөр өртөгтэй нарийн мэргэшлийн тусламжийг авах боломжийг бүрдүүлснээр санхүүгийн болон цаг хугацааны хүлээгдэл чирэгдлийг бууруулна.								
23	2.2.2.3. Уламжлалт, сэргээн засах тусламж үйлчилгээг орчин үеийн анагаах ухаантай хослуулан хөгжүүлж,	ЭМГ 2025-2028	Улсын төсөв, төсөл хөтөлбөр	Мэргэшсэн эмч мэргэжилтний тоо Тусламж үйлчилгээ авсан иргэдийн тоо			Орчин үеийн анагаах ухаантай хослуулан бариа засал, УВЧ, искра, соллюкс, потокс, парафин, бумба засал, сам соруул, төөнүүр уламжлалт, сэргээн засах тусламж үйлчилгээг 95 хүнд үзүүлсэн.	90

	уламжлалт эмийн хэрэглээг нэмэгдүүлнэ.							
24	2.2.2.4.Үндэсний эрүүл мэндийн мэдээллийн нэгдсэн санд орох мэдээллийг олон улсын стандартын дагуу цуглуулж, түүний аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	ЭМГ 2025- 2028	800.00 Улсын төсөв	Эргэн мэдээллийн тоо 12	12		Нinfo программд эмч нарын үзлэг, төрөх, нас баралт, өвчтөний түүх, эрт илрүүлэгийн үзлэг, осол гэмтлийн мэдээ зэргийг сар бүр оруулж, хэвшсэн.	100
25	2.2.2.5. Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв болон сумдын эрүүл мэндийн төвүүдийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанарыг сайжруулах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	ЭМГ 2025- 2028	330.00 Улсын төсөв, төсөл хөтөлбөр	ISO-9001 Стандарт нэвтрүүлс эн батламжл агдсан байгуулла гын тоо-2 MNS 7014:2023 Стандарт шаардлаг а хангасан байгууллагын тоо-0	3 3		MNS 7014:2023 стандартын дагуу Эрүүл мэндийн төвийг үнэлэх ажлын хүрээнд ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор 100 хайлаас тарьж, гадна крилл болон монгол бичгээр гэрэлтэй хаягжуулалт хийн эмнэлгийн амбулатори, шинжилгээ өгөх хэсэгт эх нялхаст зориулсан дэмжлэгт орчин бүрдүүлэн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх өрөөний хаягийг зайнаас, 2 талаас харагдах кирилл үсгээр бичсэн хаягжилтыг хийсэн. Эрүүл мэндийн төвийн даргын 2025 оны А/11 тоот тушаалаар үйлчлүүлэгчийг дэмжих, орон тооны бус зөвлөлийг байгуулж, үйлчилгээ авах, үзүүлэх ээлтэй, хүртээмжтэй үйл ажиллагааг зохицуулах журмыг боловсруулан мөрдүүлж, эмнэлгийн хүлээн авах, яаралтай тусламжийн тасгийн байршил заасан тэмдэг, тэмдэглэгээ, дуугүй хөтөчийн хаягжилтийг хийж, йлчлүүлэгч нар эмнэлгийн ажилтнуудаас зөвлөгөө, мэдээлэл авах боломжийг бүрдүүлэн	90

								өрөө, тасалгааны хана, шаланд дуугүй хөтөчийг байруулж, дархлаажуулалт, төрсний дараах өрөөг хүүхдийн анхаарал тагахуйц зураг, дүрсүүд, стандартад нийцсэн угааж болдог ханын стикерээр чимэглэн тохижуулсан.	
2.2.3.Эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн чанар, аюулгүй байдал, худалдан авалт, үнийн бодлогын хэрэгжилтийг хангаж, эмийн зохистой хэрэглээг дээшлүүлнэ.									
26	2.2.3.1. Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн үнэ, худалдан авалт, ил год байдлыг хангуулан, жорын талаарх нэгдсэн мэдээллийн санг бүрэн ашиглаж, эмийн эмчилгээний үр ашиг, үр дүнг тооцож ажиллана.	ЭМГ 2025-2028	Улсын төсөв, төсөл хөтөлбөр	Цахим программ нэвтрүүлсэн байгууллагын хувь Нэг эх үүсвэрээс худалдан авалт хийсэн байгууллагын тоо-0	-	-	59.4	Эм ханган нийлүүлэх 2 байгууллагатай гэрээ хийж, эм эмнэлгийн хэрэгслийн 200 гаруй нэр төрлийн 59.4 сая төгрөгний шууд худалдан авалтыг хийсэн.	100
27	2.2.3.2. Бичил биетний тэсвэржилтээс сэргийлэх чиглэлээр салбар дундын хамтын ажиллагааг өргөжүүлж, тандалт, судалгаа шинжилгээний ажлыг дэмжин, антибиотикийн зохистой хэрэглээнд хяналт тавина.	ЭМГ 2025-2028	525.00 Улсын төсөв, төсөл хөтөлбөр	Үнэлгээний хувь Антибиотикийн хэрэглээн ий хувь-0 Эрдмийн бүтээлийн тоо-0	0			Антибиотикийн хэрэглээг багасгаж, зохистой хэрэглээг төлөвшүүлэх, антибиотикийн дасан зохицоолоос урьдчилан сэргийлэх тушаал, шийдвэр, журам, зааврууд, аймгийн Эрүүл мэндийн газраас зохион байгуулагддаг сургалтуудыг эмч, мэргэжилтэнүүдэд жилд 2 удаа зохион байгуулж судалгаа хийснээр антибиотикийн хэрэглээг 1.5 хувиар бууруулж, 271 хэвтэн эмчлүүлэгчээс 264 иргэнд 1, 2 төрлийн антибиотик эмчилгээ хийсэн.	100
2.2.4.Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийн хангалт, нийгмийн баталгааг сайжруулж, эрүүл мэндийн ажилтны чадамжид суурилсан бүтээмжийг тасралтгүй дээшлүүлнэ.									

28	2.2.4.1. Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийн хангалт, хөгжил, нийгмийн баталгааг сайжруулах аймгийн хөтөлбөрийг шинэчлэн боловсруулж хэрэгжүүлнэ.	ЭМГ 2025-2028	Улсын болон орон нутгийн төсөв, ОУБ-ын хандив, тусламж	10000 хүн амд ногдох эмч/сувилагч 28.8 /эмч/ 34.9/сувил агч/	29.2 /эмч/ 35.2/сувилагч/	-	5.6	Суманд дутагдалтай байгаа, нэн шаардлагатай ерөнхий болон нарийн мэргэжлээр ирж ажиллаж байгаа 2 эмчийг ажиллах хугацаанд нь үнэ төлбөргүй орон байр, өвлийн идэшээр хангасан. Багийн эмчгүй 1 багийг 1 их эмчид хариуцуулан, хавсран ажилласны 40 хувийн нэмэгдэл олгож, нийт 4.7 сая төгрөгийг зарцуулсан. Манлайлал, харилцаа, хандлага зан үйл, ёс зүй, цагийн менежмент, хувь хүний болон мэргэжлийн ур чадварыг нэмэгдүүлэх сургалтад цахимаар 11 удаа давхардсан тоогоор 56, танхимаар 14 удаа давхардсан тоогоор 41 ажилтан хамрагдаж 2.1 сая төгрөг зарцуулсан. Эрүүл мэндийн төвийн ажилтан, албан хаагчид, үйлчлүүлэгчдэд ая тухтай байх боломжийг бүрдүүлэх зорилгоор 3.5 сая төгрөгний тохижилт хийж, орчин нөхцлөө сайжруулсан.	100
29	2.2.4.3. Хархорин, Баянгол, Баруунбаян-Улаан, Өлзийт, Гучин-Ус, Төгрөг сумдын эмч нарыг нийтийн орон сууцаар, хөдөөгийн багийн төвд байнгын оршин суудаг эмч нарыг жижиг оврын автомашин, мотоциклоор үе шаттай хангана.	ЭМГ 2025-2028	950.00 Улсын болон орон нутгийн төсөв	Эмч, Мэргэжилтний байртай болсон сумын тоо-12 Багийн эмчийн унааны тоо -0	2 3	-	-	Япон улсын "Өвсний үндэс" хөтөлбөрөөр туулах чадвар сайтай түргэн тусламжийн автомашинтай болох төсөл дэмжигдэж, автомашины шинэчлэлт хийхээр хүн ам, алсмагдал нутаг дэвсгэртэй 2 дугаар багийн эмчийг унаажуулахаар төлөвлөсөн.	50

2.3.ХҮҮХЭД, ЗАЛУУЧУУД, ГЭР БҮЛИЙН ХӨГЖИЛ, ХАМГААЛАЛ

2.3.1.Гэр бүлд ээлтэй, тэгш хүртээмжтэй цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлж, түр хамгаалах байрны ая тухыг сайжруулан шаардлагатай хүний нөөцийг бүрдүүлнэ.

30	2.3.1.1. Гэр бүлийн үнэ цэнэ, эцэг эхийн үүрэг хариуцлагыг нэмэгдүүлэх, гэр бүлийн хүчирхийллийг бууруулах зорилгоор “Халуун ам бүл” төслийг хэрэгжүүлнэ.	ХГБХХГ 2025-2028	300.00 Орон нутгийн төсөв	Батлагдсан төсөл-шинэ	1	-	-	Халуун ам бүл төслийн төлөвлөгөөнд оруулахаар гэр бүлд чиглэсэн үйлчилгээг хөгжүүлэх, дэмжих чиглэлээр цахим орчин дахь соёлтой харилцаа, аюулгүй байдлыг түгээн дэлгэрүүлэх, гэр бүлийн харилцаан дахь жендэрийн асуудлын чиглэлээр хийж хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, гэр бүлийн гишүүдэд шашны болон философын шинжлэх ухааны мэдээлэл, сургалтыг хийж, саналыг хүргүүлсэн.	30
31	2.3.1.2. Эрүүл нийгмийг бүтээхэд эрчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэх, тэдний онцлог хэрэгцээ, тулгамдаж буй асуудлыг судлан тогтоож, хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	ХГБХХГ 2025-2028	28.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Насанд хүрсэн эрэгтэйчүүдийн оролцоо-450	400			2025 оны 1 дүгээр ээлжийн цэрэг татлагаар цэргийн насны 76 залуучуудыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулж, насан туршийн суралцахуйн төв, Гэр бүл, хүүхэд хамгааллын газартай хамтран гэр бүлийн үнэ цэнэ, эрчүүдэд тулгамдаж буй асуудлаар сургалт, хэлэлцүүлгийг зохион байгуулж, санал бодлыг нь сонссож, шийдвэрлэсэн. Нийтийн арга хэмжээнд оролцох эрчүүдийн идэвх, оролцоо нэмэгдэж, адуучин, тэмээчдийн холбоог иргэдийн санаачлагаар шинээр байгуулж, үйл ажиллагаа нь тогтворжиж, адуу, тэмээний соёлыг түгээн дэлгэрүүлэх 8 арга хэмжээг зохион байгуулж, 1 видео шторк хийж, нийтэд сурталчилсан.	90
2.3.2. Хүүхдийг болзошгүй эрсдэл, хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, хөгжүүлэх бодлогыг салбар дундын хамтын ажиллагаатай хэрэгжүүлж, хүүхэд хамгааллыг сайжруулна.									
32	2.3.2.1. “Хайрлагдсан хүүхэд” төслийг хэрэгжүүлж, хүүхэд хамгааллын үйл ажиллагааг сайжруулна.	ХГБХХГ 2025-2028	300.00 Орон нутгийн төсөв	Батлагдсан төсөл-шинэ	1	-	-	Хайрлагдсан хүүхэд төслийн төлөвлөгөө боловсруулах шатанд явж байгаа бөгөөд уг төслийн хүрээнд сумандаа эцэг, эх, асран хамгаалагчидад харилцаа хандлага ёс зүйн боловсрол олгох, сэтгэл зүйчтэй болох гэсэн 2 санал хүргүүлсэн.	0

33	2.3.2.2. Хүүхэд, өсвөр үеийнхнийг осол гэмтэлд өртөх, хорт зуршилд автахаас урьдчилан сэргийлэх, цахим орчны зохистой хэрэглээг бий болгох зорилгоор нөлөөллийн үйл ажиллагааг зохион байгуулна.	ХГБХХГ 2025- 2028	20.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Нөлөөллийн арга хэмжээний тоо-6	5	-	-	Хүүхэд өсвөр үеийн осол гэмтэлд өртөх хорт зуршилд автахаас урьдчилан сэргийлэх, цахим орчны зохистой хэрэглээг бий болгох зорилгоор хүүхдийн эрх хамгаалал, эерэг хандлага-зөв дадал сэдвийн хүрээнд ЕБС-ийн дунд, ахлах анги, дотуур байрын нийт 160 сурагчдад 1 сургалт нөлөөллийн ажиллагаа зохион байгуулсан. Утаат болон электрон тамхины хэрэглээний талаар ахлах ангийн сурагчдад тандалт судалгаа хийж, 6 хүүхдийг илрүүлэн, хариу арга хэмжээ авч, хорт зуршлын талаар мэдээлэл хийж, зөвлөгөө өгсөн.	70
34	2.3.2.4. Сум бүрд нийгмийн ажилтан ажиллуулна.	ХГБХХГ 2025- 2028	350.00 Улсын төсөв	нийгмийн ажилтан	36	86.80	-	Нийгмийн ажилтны шинэ орон тоонд 1 хүнийг авч ажиллуулсан.	100
2.3.3.Залуучуудын бүх талын хөгжилд дэмжлэг үзүүлж, олон нийтийн үйл ажиллагаанд оролцох оролцоог нэмэгдүүлнэ.									
35	2.3.3.1. Залуучуудын боловсролын болон мэргэжлийн хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх, олон нийтийн үйл ажиллагаанд оролцох оролцоог дэмжсэн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.	СУАЖЗ 2025- 2028	Улс, орон нутгийн төсөв	Хамрагдсан залуучуудын тоо-450	1050	-	-	Улаанбаатар хот дахь Гучин-Ус сумын оюутан залуучуудын холбоог шинэчлэн байгуулж, үйл ажиллагааг тогтвортой явуулах талаар зөвлөгөө мэдээлэл өгч, 2015-2024 онд Ерөнхий боловсролын сургууль төгссөн залуучуудын суралцаж байгаа болон төгссөн сургууль, мэргэжил, эрхэлдэг ажил, оршин суух хаягийн судалгааг 300 оюутан залуучуудаас авсан. Жил бүр уламжлал болгон 2 оюутанд сурлагын дүн, кредит оноог нь харгалзан тус бүрт сургалтын төлбөрийн 1.0 сая төгрөгийг хандивладаг 1 иргэнтэй хамтран ажиллаж, түүний хийж буй сайн үйлсийг нийтэд сурталчилсан. Намрын нээлт үүргэвчтэй аялалыг 17 оюутан залуучуудтай зохион байгуулж, Улаанбаатар хот дахь Гучин-Ус сумын оюутан залуучуудын холбоондоо	100

								шинээр 2 гишүүнийг сонгон авч элсүүлсэн.	
36	2.3.3.2. Залуучуудад гэр бүл төлөвлөлт, гэр бүлийн тогтвортой байдлыг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн “Аз жаргалтай гэр бүл” сургалтын хөтөлбөрийг нэвтрүүлж, залуучуудын хамрагдалтыг нэмэгдүүлнэ.	СУАЖЗ 2025-2028	8.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Хамрагдсан гэр бүлийн тоо	5	-	-	Сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээ зохион байгуулаагүй.	0
37	2.3.3.3. Зорилтот бүлгийн залуучуудыг хөгжлийн үйлчилгээнд хамруулах, “Залуусын боломж” явуулын үйлчилгээг нэвтрүүлж, хөдөөгийн залуучуудын хөгжил оролцоог нэмэгдүүлнэ.	СУАЖЗ 2025-2028	30.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Хамрагдсан залуучуудын тоо	400	-	-	Залуучуудын хөгжлийн зөвлөлийг 11 гишүүнтэйгээр шинэчлэн байгуулж, ажлын төлөвлөгөөний хүрээнд 3 цахим, 2 төрлийн гарын авлага боловсруулан тарааж, 325 хандалт авсан. Зорилтот бүлгийн 3 өрхөд түлээ, түлшний тусламж үзүүлж, хөгжлийн бэрхшээлтэй залуучуудыг дэмжих зорилгоор 1 сургалт, тэмцээн зохион байгуулж, 10 иргэнийг хамруулсан.	100
38	2.3.3.4. Төрийн бүх шатны байгууллага залуу албан хаагчдыг сургах, дадлагажуулах, ур чадварыг дээшлүүлэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.	СУАЖЗ 2025-2028	Улсын төсөв	Байгууллагын дэргэдэх залуучуудын хөгжлийн зөвлөл -10 Хамрагдсан залуучуудын тоо 98	15 180	-	-	Шинээр ажилд орсон 4 албан хаагчийг ажлын байранд нь практикаар дадлагажуулан, төрийн албан хаагчийн дагаж мөрдөх хууль, журам, дүрмийн сургалтыг тус бүрт 2 удаа зохион байгуулж, тухай бүрт зөвлөн туслаж, зөрчил, дутагдал гараагүй.	100

39	2.3.3.5. Төр, иргэний нийгмийн болон зорилтот бүлгийн иргэд рүү чиглэсэн сайн дурын ажил, санал санаачилгыг бүх талаар дэмжинэ.	СУАЖЗ 2025-2028	Улс, орон нутгийн төсөв	Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь	20	40	-	"Монгол Ви И Ти Нет" төрийн бус байгууллагаас зохион байгуулсан "Хайрын бэлэг" төсөлд 2 аж ахуй нэгж нэгдэн зорилтот бүлгийн 8 өрх тус бүрт 4 хонь хандивлаж, амьжиргааны түвшин доогуур өрхүүдэд бодит дэмжлэг үзүүлж, сайн дурын үйл ажиллагааг дэмжин сайн дурын хөдөлгөөнийг тогтмолжуулах, иргэдийн амьдралын чанарыг сайжруулах сайн туршлага болсон.	100
2.4.ҮНДЭСНИЙ БАХАРХАЛ, ӨВ СОЁЛ									
2.4.1.Соёлын өвийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулна.									
40	2.4.1.1. Соёлын биет болон биет бус өвийг судлан шинжлэх, түгээн дэлгэрүүлэх, өвлүүлэн уламжлуулах, хамгаалах бодлогыг хэрэгжүүлнэ.	СУАЖЗ 2025-2028	71.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Судалгааны тоо-0 Өвлөн Уламжлагчийн тоо 250	1 300	-	1.3	Өвөрхангай аймагт зохион байгуулагдсан Ерөөлч, магтаалчдын олон улсын анхдугаар их наадмын нээлтийн арга хэмжээний тайз, дэлгэц, дууны төхөөрөмжийг бэлтгэн ажиллуулж оролцсон бөгөөд 1 өвлөн уламжлагчийг уралдаанд бэлтгэн оролцуулсан. Соёлын биет бус өвийг өвлөн уламжлагч нарыг сурталчлах, хөгжүүлэх ажлын хүрээнд аймгийн хэмжээний нэгдсэн 2 удаагийн арга хэмжээнд 2, аймаг болон бүсийн хэмжээний уралдаанд 8 авьяастныг оролцуулж бий биелгээ, ардын хөгжмийн төрлүүдэд эхний байруудыг эзэлсэн.	100
41	2.4.1.5. Морин хуурыг эрхэмлэн дээдэлж, түгээн дэлгэрүүлж, сумдад морин хуурын шавь сургалтыг зохион байгуулж, өсвөрийн морин хуур чуулгын үйл ажиллагааг	СУАЖЗ 2025-2028	221.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Өсвөрийн морин хуурчдын тоо-15 шавь сургалтыг дэмжих нэгдсэн арга хэмжээ	20 2	-	4.3	Морин хуурын сургалтад анхлан суралцагчдыг хамруулж, 7-58 насны 15 суралцагч хамруулж, шавь сургалтыг хөгжүүлэх, мэргэжлийн боловсон хүчнээр хангагдах зорилгоор хөгжмийн багш, морин хуурч мэргэжлээр суралцагч, төгсөх ангийн оюутанд сургалтын төлбөрт дэмжлэг үзүүлсэн.	90

	дэмжин ажиллана.								
2.4.2.Бүх нийтийн соёлын боловсролыг олгох үйл ажиллагааг орон нутгийн онцлогт тохируулан шинэлэг арга хэлбэр ашиглан хөгжүүлнэ.									
42	2.4.2.1. Үндэсний соёлын өв түүх, хэл соёл, ёс заншилд тулгуурлан “Бүх нийтийн соёлын боловсрол” арга хэмжээг хэрэгжүүлж, иргэдийг соён гэгээрүүлэх ажлыг зохион байгуулна.	СУАЖЗ 2025-2028	177.50 Улс, орон нутгийн төсөв	"Бүх нийтийн соёлын боловсрол II" арга хэмжээнд хамрагдсан иргэдийн тоо 1000 Үндэсний бичгийн хэрэглээ, чадавхийг сайжруулах сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо 1100	5000 1000	-	10.0	Бүх нийтийн соёлын боловсрол олгох зорилгоор бүжгийн дугуйланд 45 хүүхэд, морин хуурын дугуйланд 15 хүүхэд хамрагдаж, тайлан тоглолтоо хийхээр бэлтгэл хангагдаж байна. Иргэд, төрийн албан хаагчид, дугуйлангийн сурагчдыг аймаг, бүс, сумын 6 уралдаан, 16 арга хэмжээнд бэлтгэн оролцуулж, шинээр цахилгаан хөгжим, дуу, үндэсний хөгжим, эвлүүлэгчийн дугуйланг нээн, ур чадвараар шалгаруулан авч, нийт 23 хүүхдийг элсүүлсэн. Төрийн албан хаагчдын үндэсний бичгийн хэрэглээ, чадавхийг бататгах зорилгоор хос бичгээр “Үсэг бүрийн үнэ” үсэглэлийн аварга 2025 уралдааныг зохион байгуулж аваргуудыг тодруулсан.	90
43	2.4.2.2. Иргэдийг соён гэгээрүүлэх зорилгоор үндэсний мэргэжлийн урлагийн байгууллага болон шилдэг уран бүтээлчдийн уран бүтээлүүдийг орон нутаг урьж хамтран ажиллана.	СУАЖЗ 2025-2028	390.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Уран Бүтээлийн Тоо Үзэгчдийн тоо	1 1200	-	1.8	Орон нутаг театрын урлагийн сурталчлах ажлыг хүрээнд сумын Засаг даргын ивээл дор аймгийн Хөгжимт драмын театрын драм ангийн жүжигчдийн уран бүтээлийг урьж ирүүлэх хүсэлтийг явуулж бэлтгэл ажлыг 65 хувь хангасан. Бүжгийн дугуйлангийн сурагчдын тайлан тоглолтод Хөгжимт драмын театрын дэргэдэх өсвөрийн морин хуурын хамлаг, Ш.Лозвойн нэрэмжит уран уншлагын аймгийн уралдаанд мэргэжлийн урлагийн байгууллагын 3 жүжигчнийг урьж ирүүлэн шүүгчээр ажиллуулж хамтран ажилласан.	100
44	2.4.2.3. Номын сангийн үйлчилгээг цахим	СУАЖЗ	300.00	Электрон каталогид оруулсан	60	0.3	0.3	Номын сангийн үйлчилгээг 100 хувь электрон каталогид шилжүүлж, 6,781 номыг цахимжуулж 781 номоор 187	100

	хэлбэрт шилжүүлэн, аймгийн Төв номын сангийн сан хөмрөгт жил бүр 10.0-аас доошгүй, сумдын Соёлын төвийн номын сангийн сан хөмрөгт 2.0-оос доошгүй сая төгрөгөөр баяжилт хийнэ.	2025-2028		Улс, орон нутгийн төсөв	хувь 50 Шинэ номын тоо 500 Уншигчийн тоо 20000	700 21000			уншигчид үйлчилэн мэдлэг, ур чадварыг сайжруулж, соён гэгээрүүлсэн.	
2.4.3.Соёл, урлагийн салбарын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, мэргэжлийн урлагийн байгууллагын үйл ажиллагааны менежментийг сайжруулан хүний нөөцийг нэмэгдүүлнэ.										
45	2.4.3.1. Соёл, урлагийн байгууллагын орчин нөхцөлийг сайжруулан, тоног төхөөрөмжөөр ханган ажиллана.	СУАЖЗ 2025-2028	1,216.00	Улс, орон нутгийн төсөв	Тоног Төхөөрөмж, барилгын их засварын гүйцэтгэл 0	50 хүртэл хувь	10.0	10.0	Хөгжим, бүжгийн ангийн засвар үйлчилгээ, тохижилтыг хийж, багш нарын ажиллах нөхцлийг сайжруулан дугуйлангийн сурагчдын хичээллэх таатай орчинг бүрдүүлсэн.	100
2.5.ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ, НИЙГМИЙН ХАМГААЛАЛ										
2.5.1.Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлэн салбар хоорондын хамтын ажиллагаа, бодлогын уялдааг хангах замаар 5000-аас доошгүй ажлын байр бий болгоно.										
46	2.5.1.2. Хөдөлмөр зуучлалын үйлчилгээг дэмжин цагийн ажлын тогтолцоог бий болгоно.	ХХҮГ 2025-2028	202820	Улс, орон нутгийн төсөв	журмын төсөл 0 Ажилд зуучлах үйлчилгээнд хамрагдсан иргэний тоо	1 -	-	-	Хөдөлмөр эрхлэх ур чадварын бэлэн байдлын үнэлгээ (профайлинг)-ний аргачлалын дагуу иргэнд 5 хөдөлмөр эрхлэх ур чадварын үнэлгээг хийж, хөдөлмөр эрхлэх хувийн төлөвлөгөө боловсруулсан. Төрийн болон хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж байгууллага, иргэд, жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдээс нийт 1 ажлын байрны захиалга хүлээн авч 8 иргэнийг түр ажлын байранд зуучилсан. Цагийн ажилтан авч ажиллуулах боломжтой 5 аж ахуйн нэгж байгууллагатай уулзалт хийж цагийн ажлын тогтолцоо,	100

								хөдөлмөрийн хууль болон бусад хууль тогтоомжийн талаарх мэдээлэл зөвлөгөөг өгч ажилласан.	
47	2.5.1.3. Ажлын байр шинээр бий болгосон аж ахуйн нэгж байгууллагыг дэмжих бодлого баримтална.	XXYГ 2025- 2028	Улс, орон нутгийн төсөв	Аж ахуйн нэгж байгууллагын тоо 1	4	-	-	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих чиглэлээр 2025 онд хэрэгжих хөтөлбөрүүдийн хүрээнд хэрэгжиж буй "Ажил олгогчийг дэмжих" арга хэмжээний талаарх мэдээллийг 2 удаагийн сургалт, зөвлөгөөн хийж, 5 байгууллагын 103 ажилтан албан хаагч, 33 иргэнд өгсөн.	90
48	2.5.1.4. Орон нутгийн төсвөөс хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих санд төвлөрүүлэх 0,3 хувийн төсвийг залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээнд зарцуулж, гарааны бизнес, шинэлэг санал санаачилгыг дэмжин тогтвортой ажлын байр бий болгоно.	XXYГ 2025- 2028	190.00 Орон нутгийн төсөв	-	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь 100	-	70.0	"Старт-Апп" залуучуудад санхүүгийн дэмжлэг олгох арга хэмжээ болон хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас олгох жижиг зээлийн талаарх мэдээллийг 35 иргэнд хүргэсэн. Санхүүгийн дэмжлэгт хамрагдах хүсэлтэй 1 иргэнийг зээлийн өмнөх болон дараах сургалтад хамруулж, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас 70.0 сая төгрөгийг зарцуулсан.	100
49	2.5.1.5. Эмэгтэйчүүд, жижиг дунд бизнес эрхлэгчдийг бойжуулан хөгжүүлж, олон улсын төслийн хөрөнгө оруулалтаар бизнесийн	XXYГ 2025- 2028	120.00 Улс, орон нутгийн төсөв, орон улсын төсөл хөтөлбөр	Зохион Байгуулсан сургалт нөлөөллийн тоо, хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн тоо	1 арга хэмжээ 50-иас доошгүй эмэгтэй	30.00		Хөдөлмөрт эрхлэлтийг дэмжих чиглэлээр 2025 онд "Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалтын үйл ажиллагаа", "Санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа", "Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаа" Түр ажлын байрыг дэмжих үйл ажиллагаа" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн ажилласан. 2025 онд "Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээ" зохион байгуулах	90

	тогтвортой байдлыг үе шаттай хангана.							<p>арга хэмжээнд боловсрол, төрийн захиргааны чиглэлээр байгууллагын 2 ахмад мэргэжилтэн хамрагдаж 2,1 сая төгрөг зарцуулсан.</p> <p>Мод ургуулах арчлах арга хэмжээнд зорилтот бүлгийн 8 иргэнийг хамруулж, олон нийтийн эзэмшлийн талбайд 3255 ширхэг мод тариалсан бөгөөд ажиллах хүчний зардалд ХЭДС-аас 2,080,000 төгрөгийг зарцуулсан.</p> <p>Санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээний хүрээнд ахмадын санхүүгийн дэмжлэгт 1 иргэн хамрагдаж 5,0 сая төгрөг, иргэнд олгох санхүүгийн дэмжлэгт 1 иргэнийг хамруулж 5,0 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг олгосон байна.</p> <p>Малчин өрхийг малжуулах арга хэмжээнд 2 малчин өрхийг тус бүр 8,0 сая төгрөгийн төллөх насны эм малаар малжуулах ажлыг зохион байгуулан ажилласан.</p> <p>Тус арга хэмжээнд хамрагдсан 1 малчин өрхийг БНХАУ-ийн ӨМӨЗО-ны малчдын тэргүүн туршлагыг судлах уулзалтад хамруулахаар ажиллаж байна.</p> <p>Хөтөлбөрт хамрагдсан иргэдийн 5 нь эмэгтэйчүүд байна.</p>	
<p>2.5.2.Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, нийлүүлэлтэд нийцүүлэн ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйлчилгээнд 8000 иргэнийг хамруулна.</p>									
50	2.5.2.1. Ажил, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйлчилгээг ганцаарчилсан болон болон бүлгийн зөвлөгөө	ХХҮГ 2025-2028	50.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Ганцаарчилсан зөвлөгөөн бүлгийн сургалтад хамрагдса	2000	-	-	<p>Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх үйлчилгээнд нийт 10 иргэнийг хамруулж, ганцаарчилсан зөвлөгөө мэдээлэл өгөх үйлчилгээнд ажилгүй иргэн 8, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч 2 иргэнийг хамруулж иргэдийн мэдээллийг хөдөлмөр эрхлэлтийн</p>	90

	мэдээлэл өгөх хэлбэрээр зохион байгуулна.			н иргэдийн тоо-2689				бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн систем Ejob-д бүртгэсэн.	
51	2.5.2.2. Политехник коллежийн суралцагчдыг орон нутгийн хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд тулгуурлан хөрвүүлэх, давтан сургах байдлаар зохион байгуулж, ажлын байранд зуучилна.	ХХҮГ 2025-2028	50.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Арга хэмжээний эрэгжилтийн хувь	100	-	-	Политехник коллежийн суралцагчдыг орон нутгийн хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд нийцүүлэн ажлын байранд зуучлах зорилгоор ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх үйлчилгээг 3 иргэнд өгч, Политехник коллежид суралцах хүсэлтэй иргэдийн хэрэгцээг тодорхойлсон судалгааг аван үсчин, компьютерийн программ хангамжийн чиглэлээр суралцах хүсэлтэй 3 иргэний мэдээллийг холбогдох байгууллагад хүргүүлсэн.	100
2.5.3.Хөдөлмөр нийгмийн гурван талт оролцоонд тулгуурлан хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, цалин хөлс, хөдөлмөрийн бүтээмжийг нэмэгдүүлнэ.									
52	2.5.3.1. Хөдөлмөр нийгмийн гурван талт хамтын хэлэлцээр, хөдөлмөрийн маргаан таслах комиссын үйл ажиллагааг өргөжүүлэх, хөдөлмөрлөх эрхийн маргааныг шийдвэрлэнэ.	ХХҮГ 2025-2028	135.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Хөдөлмөр нийгмийн гурван талт хамтын хэлэлцээрийн тоо 1	1	-	-	Хөдөлмөрийн тухай хууль болон хөдөлмөр нийгмийн гурван талт хамтын хэлэлцээр, хөдөлмөрийн маргаан таслах комиссын дүрэм, журмыг сурталчлан таниулах танхимын 2 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж, 12 аж ахуйн нэгж, байгууллагын 133 ажилтан, албан хаагч, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч, иргэдэд сургалт зохион байгуулан мэдээллээр хангасан.	100
53	2.5.3.2 Сумдын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн зөвлөл, Үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогыг судлан бүртгэх орон тооны бус	ХХҮГ 2025-2028	110.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Маргаан таслах комисстэй болсон аж ахуйн нэгж байгууллагын тоо-0 Бүртгэгдсэ	5	5.00		"Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал- Эрүүл ахуйн сарын аяны хүрээнд "Хиймэл оюун ба цахимжилт" сургалт нээлтийн үйл ажиллагааг зохион байгуулсан бөгөөд төрийн албаны 103 гаруй ажилтан албан хаагч, 30 гаруй иргэнд мэдээлэл зөвлөгөөг өгч ажилласан. Мөн төрийн байгууллагын дарга нар болон ХАБЭА хариуцсан ажилтнуудад арга зүйн зөвлөгөөг өгч, төрийн албан	100

	байнгын комиссын гишүүдийг чадавжуулна.			н үйлдвэрлэ лийн ослын тоо 10	2-оос доошгүй тоогоор бууруулах		<p>хаагчдыг эрүүл мэндийн урьдчилсан үзлэг, шинжилгээнд хамруулан витаминжуулж албан хаагчдын дархлааг дэмжсэн. Хуулийн хүрээнд Засаг даргын орлогчоор ахлуулсан хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн зөвлөлөөс Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн хууль тогтоомж, дүрэм, журам хэрэгжиж буй арга хэмжээг судлах, мэдээлэл солилцох, уулзалт, видео, шторкыг сумын албан ёсны цахим хуудсаар дамжуулан сурталчлах, байгууллагуудын уялдаа холбоог сайжруулах төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг дэмжин арга хэмжээг зохион байгуулан, хөдөлмөрийн хяналтын улсын ахлах байцаагчтай хамтран сумын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн зөвлөлийн гишүүд, аж ахуйн нэгж байгууллагуудын ажил олгогч, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй хариуцсан инженер, техникийн ажилчдад Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль болон үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогыг судлан бүртгэх дүрмийн зөвлөн туслах, кэйс дээр суурилсан сургалт, хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, 40 албан хаагч хамрагдаж, гарч болох эрсдлээс 100 хувь урьдчилан сэргийлсэн.</p>	
--	---	--	--	---	---------------------------------	--	---	--

54	2.5.3.3. Хувийн хэвшлийн байгууллагуудын хөдөлмөрийн харилцаа, цалин, хөлсний олголт хяналт тавьж, үзлэг шалгалт, зөвлөн туслах, сургалт, арга хэмжээг тогтмол зохион байгуулна.	XXYГ 2025-2028	38.00 Улс, орон нутгийн төсөв	Хөдөлмөрийн харилцаа, цалин хөлсний талаар хийгдсэн үзлэг шалгалтын тоо -	2-оос доошгүй үзлэг шалгалт	-	-	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль болон үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогыг судлан бүртгэх дүрмийн талаарх 80 ширхэг гарын авлага, материалыг тарааж, аж ахуйн нэгж байгууллагуудад хууль тогтоомжийг сурталчлан ажилласан.	100
2.5.4. Нийгмийн халамжийн үйлчилгээг зорилтот бүлгийн өрх, иргэнд чиглүүлнэ.									
55	2.5.4.1. Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээг зорилтот бүлгийн өрх, иргэнд хүргэх ажлыг төрийн бус байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлнэ.	XXYГ 2025-2028	Улсын төсөв	Зорилтот бүлгийн иргэдийн тоо 320				Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээний аргачлал, заавар, үйлчилгээний үнэ тариф, өрх, иргэний онцлог хэрэгцээ, нөхцөл байдалд тохируулан аймгийн улаан загалмайн хороотой хамтарч нийгмийн халамжийн дэмжлэг тусалцаа зайлшгүй шаардлагатай өрх, иргэнийг нийгмэшүүлэх, хамт олны бүлэг бүрдүүлэх, амьдралын итгэл үнэмшил, бие даан амьдрах чадвар, хөдөлмөрийн дадал олгох, авьяасыг дэмжих сургалт, зөвлөгөө, сэргээн засах болон өдрийн үйлчилгээнд 2 өрхийн 4 иргэнийг хамруулж, дэмжлэг тусалцаа үзүүлж, амьдралын чанарыг нь сайжруулсан.	90
56	2.5.4.2. Хууль тогтоомжид заасан нөхцөл, шаардлага хангасан зорилтот бүлгийн иргэдэд хүнс тэжээлийн дэмжлэгт үйлчилгээ үзүүлнэ.	XXYГ 2025-2028	Улсын төсөв	Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь	100	-	13.3	Хүнс тэжээлийн дэмжлэг үзүүлэх үйлчилгээнд 21 өрхийн 105 иргэнийг хүнс, тэжээлийн хамрагдаж байгаа бөгөөд эхний 10 сарын байдлаар 13336,0 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.	100

57	2.5.4.3. Өмчийн төрөл, хэлбэрээс үл хамаарч 50 ба түүнээс дээш ажилтантай аж ахуйн нэгж, байгууллага нийт ажлын байрныхаа 2 хувиас доошгүй орон тоонд ахмад настныг газрын доор болон хөдөлмөрийн хортой, халуун, хүнд нөхцөлтэйгөөс бусад ажлын байранд ажиллуулах хуулийн хэрэгжилтийг хангуулна.	ХХҮГ 2025-2028	20.00 Орон нутгийн төсөв	Ажлын байранд зуучлагдсан ахмадын тоо 0 Сургалт Нөлөөллийн тоо 15	5 20	5.00	4.2	Мод ургуулах, арчлах арга хэмжээг суманд зохион байгуулж, 1 ахмад настныг түр ажлын байраар ханган ХЭДС-аас 2,080,000 төгрөгийг зарцуулж, "Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээ" зохион байгуулах арга хэмжээнд боловсрол, төрийн захиргааны чиглэлээр 2 байгууллагын 2 ахмад мэргэжилтэнг хамруулан хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж, 2 ахмадын цалин хөлсний зардалд ХЭДС-аас 2,1 сая төгрөгийг зарцуулсан дүнтэй байна.	100
58	2.5.4.4. Төр, төрийн бус байгууллагын түншлэл дээр тулгуурлан ахмад настны өдрийн асрамжийн үйлчилгээг хөгжүүлнэ.	ХХҮГ 2025-2028	100.00 Орон нутгийн төсөв	Хэрэгжилтийн хувь	50	-	0.2	Ахмадын баярыг тохиолдуулан ахмадуудыг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамруулж, эрүүл мэндийг сайжруулах, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, өвчлөлийг эрт илрүүлэх, орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний технологийг нэвтрүүлэх, эрүүл мэндийн тусламж үйчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор ахмад настангуудыг ахмад настны хам шинжийг илрүүлэх сорь үнэлгээг авч, цусны даралт ихсэлт, чихрийн шижин, хөх, умайн хүзүүний хавдар илрүүлэх эрт илрүүлгийн үзлэг, цус, шээсний ерөнхий, биохими, үений үрэвсэл, өлөн үеийн сахар, сахарын 3 сарын дундаж үзэх, витамин д хангалт тогтоох, элэгний в, с вирус илрүүлэх,	90

								илэрсэн тохиолдолд в, с вирус тоолох, хеликобактер илрүүлэх, тоолох, эгг зэрэг шинжилгээнүүдийг хийж, эрүүл мэндийн үзлэгт 55-аас дээш насны 250 ахмадыг хамруулж, шинжилгээний хариугаар 15 хувьд сэргээн засах үйлчилгээ үзүүлж байна.	
59	2.5.4.5. Ахмадын сан, Ахмадын тэтгэвэрт бэлтгэх хөтөлбөрт арга хэмжээг хэрэгжүүлэн, ахмадын насан гуршдаа суралцах боломжийг бүрдүүлж, идэвхтэй амьдралын хэв маягийг нэмэгдүүлнэ.	ХХҮГ 2025-2028		Ахмадын сантай аж ахуйн нэгж байгууллагын тоо 172 Ахмадын тэтгэвэрт бэлтгэх хөтөлбөртэй аж ахуйн нэгж байгууллагын тоо 150	175	5.4	5.4	Сумын ахмадын хороотой хамтран 323 ахмадад урлаг, спортын арга хэмжээг зохион байгуулж, баруун бүсийн сумдын урлагын тэмцээнд оролцуулсан. Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас ахмадуудад зориулсан санхүүжилтээр ахмадын сан байгуулан 5.4 сая төгрөгийг батлуулж, төсөв суулгаж, үйл ажиллагаанд зарцуулсан. Өвөрхангай аймгийн хэмжээнд зохион байгуулагдсан ахмад настны урлаг, спортын сум, бүс аймгийн наадамд сумын ахмадын баг идэвхтэй оролцож, бүсийн тэмцээнд тэргүүн байр эзэлж, аймгийн шатны наадамд Шилдэг сумаар шалгарч, ахмадын баярын үйл ажиллагааг хийсэн. Ахмад настны урлаг, спортоор хичээллэх идэвх нэмэгдэж, эрүүл амьдралын хэв маягийг дэмжих үйл ажиллагаа 85 хувь тогтмолжсон.	100
2.5.5. Хөгжлийн бэрхшээлийн талаарх зөв ойлголт эерэг хандлагыг төлөвшүүлж, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн нийгмийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.									
60	2.5.5.2. Барилга байгууламж, орон сууц, нийтийн эзэмшлийн зам талбай, нийтийн тээвэр, мэдээллийн хүртээмжийг нэмэгдүүлж	АЗДТГ 2025-2028	Орон нутгийн төсөв	Хүртээмжтэй барилга байгуулагын эзлэх хувь 50	60	-		Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн нийгэмд оролцох эрх зөрчигдөхөөс урьдчилан сэргийлэх орчны хүртээмжийг сайжруулах чиглэлээр барилга байгууламж, үйлчилгээний төвүүд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн саадгүй зорчиход зориулагдсан зам бариул шат байгаа эсэхэд тандалт судалгаа хийхэд нийт 10 үйлчилгээний	70

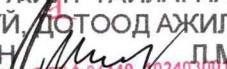
	стандартыг мөрдүүлнэ.							газраас 7 нь зориулалтын зам талбайтай, 3 нь стандартын шаардлага хангаагүй тул зөвлөгөө, мэдээлэл өгч, санал хүргүүлсэн.	
61	2.5.5.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг биеийн тамир, спорт, соёлын арга хэмжээнд оролцуулахад дэмжин, аливаа хэлбэрийн хүчирхийлэлд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг салбар дундын уялдаатай зохион байгуулна.	ХХҮГ БТСГ 2025- 2028	Орон нутгийн төсөв	-	-	-	0.4	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг спорт, соёлын арга хэмжээнд оролцуулах ажлын хүрээнд "Хамтдаа хөгжье" арга хэмжээг зохион байгуулж, 10 иргэнийг хамруулж, дохионы хэлний анхан шатны сургалт, шатар, даам, гар барилдаан, ширээний теннис гэсэн 4 төрлөөр тойргоор тоглон аваргуудыг шалгаруулсан. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг хамгаалах өдрийг угтаж, Өвөрхангай аймагт зохион байгуулагдсан урлагийн наадамд ганцаарчилсан сургалтын хөтөлбөрөөр хичээллэж буй 1 сурагчийг гоцлол бүжгийн төрлөөр бэлтгэн, унаа болон оролцооны 200,000 төгрөгөөр дэмжин оролцуулж, тусгай байрт шалгарсан.	90
2.5.6.Нийгмийн даатгалын хамрах хүрээг өргөжүүлж, нийгмийн даатгалын үйлчилгээг цахимаар авах боломжийг бүрдүүлнэ.									
62	2.5.6.1. Нийгмийн даатгалын цахим үйлчилгээг ил тод түргэн шуурхай хүртээмжтэй хүргэнэ.	НДГ 2025- 2028	Улсын төсөв	Цахим Үйлчилгээ нд хамрагдсан иргэд (нийт хүн амын тоонд эзлэх хувиар)	70	-	-	Иргэд, даатгуулагчид И-Монголиа болон нийгмийн даатгалын цахим системээс нийгмийн даатгалын бүх төрлийн үйлчилгээг цахимаар авч хэвшсэн. Тэтгэмжийн хүсэлт, сайн дурын даатгалын гэрээ байгуулах, тэтгэвэр тогтоолох хуудас, шимтгэл төлөлтийн лавлагаа, хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсны тэтгэвэр тогтоолох үйлчилгээнүүдийг бүрэн цахимжуулсан. Иргэдийн 90 хувь цахимаар үйлчилгээ авч хэвшсэн.	90

63	2.5.6.2. Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч, малчдыг нийгмийн даатгалд хамруулж, тэдний нийгмийн баталгааг хангана.	НДГ 2025-2028	Улсын төсөв	Нийгмийн даатгалд хамрагдал т 63	65	-	-	Нийгмийн даатгалын ерөнхий хууль, цахим үйлчилгээ, тэтгэвэр, тэтгэмжийн талаар сайн дурын даатгалын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт, хууль тогтоомжийн өөрчлөлтүүдийг сурталчилан таниулах зорилгоор давхардсан тоогоор 700 гаруй иргэнд сургалт хийж, зөвлөн тусласан. Сайн дурын даатгалд 265 иргэн хамруулж, сангийн орлогын төлөвлөгөөг 1.047.783,6 төгрөгөөр биелүүлсэн.	90
2.6.БИЕЙН ТАМИР, СПОРТ									
2.6.1.Хүн амыг идэвхтэй хөдөлгөөнөөр хичээллэж, эрүүл мэндээ дэмжихэд чиглэсэн олон талт орчин нөхцөл, боломжоор хангаж, нийтийн биеийн тамирын үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэн бие бялдарын хөгжил, боловсролыг дээшлүүлнэ.									
64	2.6.1.1. Иргэдийг эрүүл чийрэг, бүтээлч зан чанарыг эрхэмлэсэн өдөр тутмын дасгал хөдөлгөөн, зөв хооллолт, эрүүл амьдралын хэв маяг бүхий дадалд сургаж, шинэ санал санаачилгыг дэмжин хамтран ажиллана.	БТСГ 2025-2028	55.00 Орон нутгийн төсөв	Тогтмол Хичээллэг сдийн тоо 8250 хамтран ажиллах байгууллагын тоо 3	8500	-	-	Эрүүл амьдралын хэв маягийг төлөвшүүлэх зорилгоор “Идэвхтэй хөдөлгөөн – эрүүл амьдрал” аяныг зохион байгуулж, байгууллага, аж ахуйн нэгжүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэх 2 арга хэмжээ зохион байгуулсан. Сумын төрийн байгууллага бүр биеийн тамирын идэвхийг нэмэгдүүлэх зорилгоор долоо хоног бүрийн ажлын өдрийг “Спортын өдөр” болгон зарлаж, хуваарийн дагуу спортоор хичээллэж хэвшсэн.	70
2.6.2.Хүн амын бие бялдарын хөгжлийг хянах цахим өгөгдлийн санг бий болгож, орон нутгийн биеийн тамир, спортын салбарын нэгдсэн статистик мэдээллийн баазыг үүсгэнэ.									
65	2.6.2.1.Хүн амыг “Бие бялдарын хөгжил, чийрэгжилтийн түвшин тогтоох сорил”-д хамруулах сорилын	БТСГ 2025-2028	20.00 Орон нутгийн төсөв	Хамрагдсан иргэдийн тоо “Бие бялдарын хөгжил, чийрэгжил		-	-	Бие бялдарын хөгжил, чийрэгжүүлэлтийн түвшин тогтоох сорилыг сумын 3-64 насны хүн амын 30 хувь буюу 387 иргэнэс авч, программд шивж оруулсан. Сорилын үр дүнгээр иргэдэд дасгал, хөдөлгөөнийг зөвлөж, хөдөлгөөнийг	90

	бөмбөг, хөлбөмбөг, шатар, цана, ширээний теннис, усанд сэлэлтийн спортын төрлүүдээр мэргэжлийн спорт клубүүдийг түшиглэн байгуулж, дэмжинэ.							тэмцээн уралдаанд санхүүгийн болон техник хэрэгслийн дэмжлэг үзүүлж, өсвөр үеийн хүүхдүүдийн 25 хувь нь спортоор тогтмол хичээллэж, хэвшсэн.	
68	2.6.3.2. Нэрэмжит болон улсын чанартай 4 хүртэлх тэмцээнийг жил бүр орон нутагтаа зохион байгуулна.	БТСГ 2025-2028	225.00 Улсын төсөв	Улсын аварга шалгаруул ах тэмцээний тоо	3	-	5.0	Иргэдийн спортын их наадмын 1 дүгээр шатны шалгаруулалтыг говийн бүсийн хэмжээнд, нэрэмжит үндэсний бөхийн тэмцээн, адуучин тэмцээнийг сумандаа зохион байгуулсан.	100
69	2.6.3.3. Спортын авьяасыг нээн илрүүлэх, дэмжлэг үзүүлэх, хөгжих боломжийг олгох зорилгоор спортын материаллаг баазыг бүрдүүлж, хэрэглэл материалаар хангана.	БТСГ 2025-2028	250.00 Улсын төсөв	Бөхийн спортын материал хэрэглэлийн хангалт	1	-	0.5	Үндэсний бөхөөр хичээллэдэг хүүхэд, залуучууд, өсвөр үеийнхнийг дэмжих зорилгоор тэмдэглэлт өдрүүд болон баг, овооны тахилга наадмаар 17 удаа насны ангилалаар үндэсний бөхийн барилдааныг зохион байгуулж, 1 залуу бөх сумын заан цолны болзол хангаж, улс, бүсийн тэмцээнд тогтмол оролцсон.	100
Хэрэгжилтийн дундаж 89,2 хувь									

ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ХЯНАСАН:
 ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН
 ДАРГА, Н.ТУНГАЛАГ

ХЭРЭГЖИЛТ ТАЙЛАГНАСАН:
 ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙ, ДОТООД АЖИЛ ХАРИУЦСАН
 МЭРГЭЖИЛТЭН, П.МӨНХЖАВХАА

9045375 01 2449 024030016

**ӨВӨРХАНГАЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН 2024-2028 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН
ХЭРЭГЖИЛТ**

2025 оны 10 дугаар сарын 31

Гучин-Ус сум

№	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Үндсэн хэрэгжүүлэх байгууллага, хэрэгжих хугацаа	Нийт хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр (сая төгрөг)	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин, үр дүн (хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр)			Хэрэгжилтийн явц	Хэрэгжилтийн хувь
					Зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Төсөв (сая, төг)	Төсвийн гүйцэтгэл (сая, төг)		
1	2-3	4-5	6-7	8	9	10	11	12	13
ГУРАВ.ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО									
3.1.ТӨСӨВ САНХҮҮ									
3.1.1.Орон нутгийн төсвийн орлогын эх үүсвэрийг нэмэгдүүлж, үр ашиггүй зардлыг бууруулах замаар хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрийг нэмэгдүүлнэ.									
1	3.1.1.1. Орон нутгаас тогтоож буй албан татварын хувь хэмжээг шинэчлэн тогтоож, аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсвийг үр дүнд суурилан төлөвлөж, гүйцэтгэлийг хангана.	АЗДТГ ТГ 2025-2028	-	Зардлыг зориулалтын дагуу зарцуулах Системийн үе шаттай хийгдэж буй шинэчлэл хийгдсэн байх 82,200.00	99.5	-	-	Сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн 2023 оны 9 сарын 26 ны дугаар 12/07 тогтоолоор малын тоо толгойн албан татварыг шинэчлэн тогтоосон Тэмээ 200 төгрөг, Адуу 600 төгрөг, үхэр 400 төгрөг, Ямаа 600 төгрөг, Хонь 600 төгрөгөөр тус тус тогтоож, малын тоо толгойн албан татвар 38,700,000 төгрөг төсөвт төвлөрүүлсэн. Мөн 2023 оны 9 сарын 26 ны дугаар 12/08 тогтоолоор хог хаягдлын хураамжыг нэг өрхийн 12000 төгрөгөөр тогтоосон	70
2	3.1.1.2. Далд эдийн засгийг салбар бүрээр тодорхойлж, төлбөрийн баримт олголтыг эрчимжүүлэн тухайн салбарын татвар төлөгчдөд тохирсон үйлчилгээг үзүүлэх	ТГ 2025-2028	-	Төлбөрийн баримт олголтын өсөлтийн тоо 11508, Нэмэгдсэн татвар төлөгчдийн тоо 500	11738 550	-	-	Суманд үйл ажилгаа явуулж байгаа "Илчксандра" ХХК-ны суутганы орлогийг аймгийн төсөвт төвлөрдөг байсаныг уумын төсөвт төвлөрүүлж суутганы орлогыг 20 хувиар нэмэгдүүлсэн Мөн Хаан банк, Ник колонк орлогуудыг суманд оруулах хүсэлт өгсөн.	70

	замаар татварын бааз суурийг нэмэгдүүлнэ.								
3	3.1.1.3. Иргэн, аж ахуйн нэгжийн татварын боловсрол, татвар төлөх сэтгэлгээ хандлагыг сайжруулах замаар татварын бааз суурийг нэмэгдүүлэн, татварын орлогын төлөвлөгөөг бүрэн биелүүлнэ.	ТГ 2025- 2028	-	224 сургалт 10186 татвар төлөгч	230 сургалт, 10500 татвар төлөгч	-	-	Цахимаар 2 удаагын сургалт, биечлэн 5 удаагийн сургалт зөвөлгөө өгч, татварын бааз суурийг нэмэгдүүлж шинээр бүртгэгдсэн аж ахуй нэгж, хоршоог цахим системд бүртгэн баталгаажуулалт хийж урьдчилгаа татвар болон тайлангаар үүссэн ноогдолыг 100 хувь төлүүлсэн.	100
4	3.1.1.4. Эрсдэлийн үнэлгээ хийх, мэдээлэл цуглуулах цахим системийг бүтээж, бүх шатны хяналт шалгалт, дотоод аудит, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг эрсдэлд суурилсан байдлаар төлөвлөж, зохион байгуулна.	СХДАГ 2025- 2028	Орон нутгийн төсөв		Цахим системийг ашиглахад бэлэн болгож туршилт хийгдсэн байна.	-	-	Төсөвт байгууллагуудад шилэн дансны хэрэгжилт, аудитын зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн ажил, төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авсан гэрээ, түүний хэрэгжит, байгууллагуудын батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, өр, авлага үүссэн баримт, тооцоо нийлсэн акт, татвар, нийгмийн даатгалын тайланд хяналт шалгалтыг хийхэд төсөвт байгууллагууд зөрчилгүй дүгнэгдсэн. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр хийгдэж буй хөрөнгө оруулалтын ажлуудад Засаг даргын Тамгын газрын даргын тушаалаар байгуулагдсан ажлын хэсэг хяналт тавин ажиллаж, Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжиж буй 4 ажил, орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжиж буй 1 ажилд явцын болон гүйцэтгэлийн хяналтыг тухай бүр тавьж, илэрсэн зөрчлийг арилгуулах, чанар, хугацаанд хяналт хийсэн.	100
3.1.2. Орон нутгийн өмчит компаниудын засаглалын менежментийг сайжруулж, ашигт ажиллагааг нэмэгдүүлнэ.									
5	3.1.2.2. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн ашиглалт, хамгаалалтыг	ОНӨГ	Орон нутгийн төсөв	Сонгон шалгаруулалты зохион	3	-	-	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын элэгдлийн нийт хэмжээ, ашиглалтын хугацаагаараа балансын үнээ бүрэн нөхсөн, цаашид дахин ашиглах	90

	сайжруулж, тэдгээрийн бүртгэл мэдээлэл, үнэлгээ, тайланг ил тод, нээлттэй болгон, өмч эзэмшигчдийн хариуцлагыг дээшлүүлнэ.	2025-2028		байгуулсан тоо 0 Дуудлага худалдаа зохион байгуулсан тоо 5	4			боломжгүй болсон машин, тоног төхөөрөмжийн 4.9 сая төгрөг, тавилга эд хогшилын 0.5 сая төгрөг, нийт 5.4 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, Засаг даргын Тамгын газрын 2.5 сая төгрөгийн үнэ бүхий зөөврийн компьютер, багийн Засаг даргын 11.6 сая төгрөгийн мотоциклийг үндсэн хөрөнгийн бүртгэлд тусгасан. Элэгдлийн нийт хэмжээ, ашиглалтын хугацаагаараа балансын үнээ бүрэн нөхсөн, цаашид дахин ашиглах боломжгүй болсон барилга, байгууламж, орон сууцны 27.2 сая төгрөг, машин тоног төхөөрөмжийн 25.2 сая төгрөг, тавилга эд хогшилын 0.8 сая төгрөг, номын 0.1 сая төгрөг нийт 53.5 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг өмч хамгаалах байнгын зөвлөл холбогдох баримт бичгийн хамт актлах саналыг хүргүүлэн сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлэн данснаас хасалт хийсэн. Төсөвт байгууллагуудын нярвууд хөрөнгө бүрийг коджуулан өмч эзэмшигч бүртэй эд хөрөнгө ашиглах гэрээ байгуулан эд хөрөнгийн ашиглалтын бүртгэлийг хөтөлж хэвшсэн.	
3.1.3.Улсын болон орон нутгийн төсөв, төсөл хөтөлбөрөөр хэрэгжүүлсэн хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалтын ажлын гүйцэтгэл, чанарыг сайжруулна.									
6	3.1.3.1. Өмнөх гэрээний үүргээ бүрэн биелүүлээгүй аж ахуйн нэгжийг тендерт оролцсон тохиолдолд тендерээс татгалзах үндэслэл болгоно.	ХААГ 2025-2028	Улс, орон нутгийн төсөв	Шинээр мэдээллийн сан үүсгэсэн хувь	100			Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу тендер зарлан гэрээний үүргээ биелүүлээгүй аж ахуй нэгж байхгүй, зөрчилгүй ажилласан.	100
7	3.1.3.2.Тендерт оролцсон аж ахуйн нэгж гэрээний үүргээ удаа дараа чанаргүй	ХААГ 2025-	Улс, орон нутгийн төсөв	Зохион байгуулсан сургалтын тоо	2			Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн дагуу гэрээг байгуулан зөвлөгөө мэдээллийг	100

	гүйцэтгэсэн тохиолдолд тендерт оролцох эрхийг хязгаарлуулна.	2028		0 Аж ахуйн нэгжийн тоо 0	4			өгч, эрсдлээс 100 урьдчилан сэргийлсэн.	
8	3.1.3.3. Тендерт оролцож шалгарсан аж ахуйн нэгж, байгууллага нь гэрээний үүргээ бусдад шилжүүлэхийг хориглох талаар гэрээнд тусгаж, хэрэгжилтэд хяналт тавина.	ХААГ 2025-2028	Улс, орон нутгийн төсөв	Хяналт шалгатын тоо 0	2	-	-	Тендерт оролцож шалгарсан ахуйн нэгж, байгууллага нь гэрээний үүргээ бусдад шилжүүлэхийг хориглох талаар гэрээнд тусгаж, Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжиж буй 4 ажил, орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжиж буй 1 ажилд явцын болон гүйцэтгэлийн хяналтыг нийт 7 удаа хийсэн.	100
3.1.4. Төрийн худалдан авах ажиллагаанд технологийн дэвшлийг нэвтрүүлэх замаар хүний оролцоог бууруулж, мэдээллийн ил тод байдлыг нэмэгдүүлнэ.									
9	3.1.4.1. Төрийн худалдан авах ажиллагаанд технологийн шинэчлэлийг нэвтрүүлж, хэрэгжүүлэн ажиллана.	ХААГ 2025-2028	45.00 Орон нутгийн төсөв	Нэвтрүүлсэн технологийн шинэчлэл	1	-	-	Төрийн худалдан авах ажиллагааны харьцуулалтын аргаар зарласан 4 тендерийн материал хаагдсанаас хойш 2 цагийн дотор үнийн санал дууддаж, гэрээнүүдийг бүрэн оруулсан.	100
10	3.1.4.2. Төрийн худалдан авах ажиллагааны мэдээллийг цахим системээр дамжуулан олон нийтэд хүргэх хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	ХААГ 2025-2028	Орон нутгийн төсөв	Цахим систем дэх өгөгдлийг ашигласан хувь 0.35	100	-	-	Төрийн худалдан авах ажиллагааны мэдээллийг цахим системээр дамжуулан 5 тендерийг зарлахаас эхлэн гэрээ байгуулагдтал бүх мэдээллийг олон нийтэд нээлттэй мэдээлсэн.	100
11	3.1.4.3. Бүх шатны худалдан авах ажиллагаанд болон түүний гүйцэтгэлийн явцад хяналт, шалгалтын тогтмол явуулж, иргэд олон нийтийн мэдээллээр хангана.	ХААГ 2025-2028		Зөвлөн туслах үйлчилгээ үзүүлсэн тоо 7 Хяналтын тоо	19 1.00	-	-	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр хийгдэж буй хөрөнгө оруулалтын ажлуудад Засаг даргын Тамгын газрын даргын тушаалаар байгуулагдсан ажлын хэсэг орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдсэн 4 ажил, орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хийсэн 1 ажилд тус тус явцын болон гүйцэтгэлийн хяналтыг тухай бүр хийсэн.	100
3.2. ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ									

3.2.1. Мал сүргийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулна.

12	3.2.1.1. “Баянгол омог”-ийн хонин сүргийг “Баянгол үүлдэр” болгох, Гучин-Ус сумын Монголын хоолойн тэмээ, Нарийнтээл сумын Тээлийн улаан ямаа, Уянга сумын нутгийн шилмэл сарлаг, үхрийн биологийн онцлог, ашиг шимийн түвшин тогтоох судалгааны ажлыг үргэлжлүүлж, үүлдэр, омог, хэвшлийн малыг баталгаажуулна.	ХХААГ 2025-2028	230.00 Орон нутгийн төсөв	Судалгааны арга зүйн хувь 40 Батлагдсан омгийн тоо 0	50 1	20.0	10.0	Монголын хоолойн хүрэн тэмээг омог болгох ажлыг сумын Засаг даргын захирамжаар томилогдсон ажлын хэсэг 2019-2025 онуудад судалгааны ажлыг хийж ажлын тодорхойлолтыг Мал аж ахуйн салбар зөвлөлийн хурлаар оруулан батлуулж, Мал аж ахуйн эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн Эрдмийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэн дэмжигдэж, Мал зүйч үржүүлэгчдийн холбоо, Үүлдэр ашиг шимийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж, тодорхойлолт, баталгаа гаргуулахаар хүлээгдэж байна.	90
13	3.2.1.2. Үхэр, тэмээ болон өндөр ашиг шимт малын эзлэх хувийг нэмэгдүүлж, малыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулан тоо толгойгоос чанарт шилжүүлэх бодлого хэрэгжүүлнэ.	ХХААГ 2025-2028	545.00 Орон нутгийн төсөв	Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хувь 823.9 мянган мал зах зээлд борлуулсан	40 850.5	-	-	Малчид мал сүргээ эдийн засгийн эргэлтэд оруулан хонь 3,601, адуу 515, үхэр 60, ямаа 2,343, тэмээ 3, хонины мах 8.9тн, адууны мах 0.75тн, ямааны мах 1.26тн, тэмээний мах 1.2тн гарал үүслийн гэрчилгээ авч, худалдаж, эр сувай болон хэрэгцээний сүргийг зах зээлд борлуулнаар бэлчээрийн даац хэтрэлтээс 100 хувь урьдчилан сэргийлсэн.	100
14	3.2.1.3. Мал үржүүлэг, технологийн ажил, үйлчилгээний нэгжийг сумдад байгуулж, цөм сүргийн болон хээлтүүлэгч малыг ялган тэмдэглэж, бүртгэлжүүлэн, мал сүргийг даатгалд хамруулах ажлыг зохион байгуулна.	ХХААГ 2025-2028	Улс, орон нутгийн төсөв	Нийт малын 2.9 хувийг даатгуулсан. 845 хонь, 360 ямаа, 2000 үхэр нийт 3205 малыг хамруулсан.	3 14500	29.5	29.5	үндэсний бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн сангийн шинэчлэлт, баяжилтыг 100 хувь хийсэн. Малын индексжүүлсэн даатгалд 12 малчин өрхийн 240 адуу, 1.560 хонь, 1,657 ямаа 1657 нийт 3,457 малыг 1,4 сая төгрөгөөр даатгуулан мал сүргээ учирч болзошгүй эрсдлээс урьдчилан сэргийлж, өмнөх оноос 0,2 хувиар өссөн.	90

15	3.2.1.4. Махны чиглэлийн үхэр болон туслах аж ахуйг хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж, төвлөрсөн хот, суурин газрын хүн амын махны хэрэгцээг хангана.	ХХААГ 2025-2028	960.00 Төсөл, хөтөлбөр , Хоршоо хөгжүүлэх сан	ЖДҮДС-с 1 аж ахуй нэгж 99.4 сая төгрөгийн зээлд хамрагдсан.	3	-	70.0	Монгол үүлдрийн үхрийг эхлээр өсгөн бойжуулан махны гарц чанарыг сайжруулж, үржлийн ажлыг явуулж, нутгийн Монгол үхрийн махан ашиг шимийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр Сэлэнгэ үүлдрийн хээлтүүлэгчээр сайжруулах бодлогыг баримтлан 10 хээлтүүлэгчийг 10 өрх худалдан авч, өөр догор нь шилэн сонголт хийж, тохируулан үржүүлж, 150 үхэр эзэмгүүлэн, бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн нэгдсэн санд баяжилт хийсэн. Сүүний чиглэлийн өрхийн аж ахуй эрхэлдэг 8 иргэн сүү, цагаан идээ үйлдвэрлэн экологийн цэвэр хүнсний бүтээгдэхүүнээр үзэсгэлэн худалдаанд оролцож, хүн амын 20 хувийг цагаан идээгээр хангасан. Шинэ хоршоо хөдөлгөөний хүрээнд 1 хоршоо байгуулагдан үхрийн фермер эрхлэх, сүү цагаан идээ боловсруулах чиглэлээр 50,0 сая төгрөгний зээл авч, үйл ажиллагаагаа эхлүүлсэн. Хоршоо хөгжүүлэх сангаас бог малын арьс шир, түүхий эд боловсруулах чиглэлээр 15,0 сая төгрөгний зээл авч, үхрийн ширээр дэвсгэр, сур, дурангын гэр, гөлөм хийж, сум, аймгийн үзэсгэлэн худалдаанд борлуулж, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлээ 10 хувиар нэмэгдүүлсэн.	90
16	3.2.1.5. Малын тоо толгойн албан татварыг сумдын бэлчээрийн даац, малын төрөл, сүргийн бүтцийг харгалзан тэнцвэртэй байдлаар тогтоох бодлого баримтална.	ХХААГ 2025-2028	7,915.50 МТТАТ	Малын тоо толгойн албан татвараас 2024 онд 1089.0 сая төгрөгийг хөдөө аж ахуйн салбарт зарцуулсан.	Ажил үйлчилгээ 8	-	-	Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2023 оны 12/07 дугаар тогтоолоор малын тоо толгойн албан татварыг шинэчлэн тэмээ 200 төгрөг, адуу 600 төгрөг, үхэр 400 төгрөг, ямаа 600 төгрөг, хонь 600 төгрөг тус тус тогтоож, малын тоо толгойн албан татвар 38,700,000 төгрөг төсөвт төвлөрүүлсэн.	70

17	3.2.1.6. Залуу малчдад сайн малчны тэргүүн туршлагыг сурталчлан таниулах, тэднийг дэмжих бодлогыг хэрэгжүүлж, малчдыг чадавжуулна.	ХХААГ 2025-2028	3,344.00 Орон нутгийн төсөв	Малжуулах хөтөлбөрт 211 малчин өрхийг 1680.0 сая төгрөгөөр малжуулсан.	Малжуулах хөтөлбөрт 114 малчин өрх	16.0	16.0	Аймгийн Хөдөлмөр халамж үйлчилгээний газраас 80-150 бог мал бүхий 18-45 насны малчдыг малжуулах төсөл хөтөлбөрт хургатай хонь 40, ишигтэй ямаа 30, зусаг хонь 28, нийт 168 малыг зах зээлийн дундаж ханшаар худалдан авч, 2 малчин өрхийг малжуулан, өрхийн амьжиргааг дээшлүүлсэн.	100
3.2.2.Бэлчээр ашиглалт, малын тэжээл үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.									
18	3.2.2.1. Малын тэжээл үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлж, өвс, тэжээлийн аюулгүйн нөөцийг бүрдүүлнэ.	ХХААГ 2025-2028	2,552.00 Орон нутгийн төсөв	Аймгийн аюулгүй нөөцөд 10300 боодол буюу 260 тн өвсний нөөцийг бүрдүүлсэн Аймаг, сумын аюулгүй нөөц 55 хувьтай бүрдүүлсэн.	260 70	50.0	86.0	Сумын аюулгүйн нөөцийг бүрдүүлэх зорилгоор 2,100 боодол, 52,5тн ногоон тэжээлийг худалдан авч, 1000 шуудай 25тн орос хивгийг татан авч өвс, тэжээлийн нөөцийг бүрдүүлсэн. Дорнод аймгийн Хөлөнбуйр суманд өөрийн эзэмшлийн хадлангийн талбайд 40тн нарийн өвс бэлтгэж малчдад зах зээлийн ханшаас доогуур үнээр худалдан борлуулалтыг хийж өвс, тэжээлийн аюулгүйн нөөцийг 100 хувь бүрдүүлсэн байна.	100
19	3.2.2.2. Бэлчээрийг усжуулах, сэлгэж өнжөөх, хортон мэрэгчдээс хамгаалах зэргээр ашиглалтыг сайжруулна.	ХХААГ 2025-2028	410.00 Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв, МТТАТ	46 гүн өрмийн худаг гаргасан. 38 худаг засварласан.	3	121.0	117.5	Бэлчээрийн усан хангамжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор инженерийн хийцтэй гүн өрмийн худаг гаргах 96,0 сая төгрөгийн төсөвт тендерийг цахимаар зарлаж, 92,5 сая төгрөгөөр "Эрхэст-Ундрага" ХХК шалгарч, 3 худаг, 1 цооног гаргасан. Нийт 9 худаг засварын материалыг 25.0 сая төгрөгөөр худалдан авч, контейнор, төмөр байшин барьж, худгийн насос, хаалга, дээвэрийг сольж, блокоор байшин барьж, пайг авч, угаалт, шавхалт хийн усыг цэвэршүүлж, сэргээн засварлалт хийж, бэлчээрийн усан хангамжийг 30 хувиар нэмэгдүүлсэн.	100
3.2.3.Малчдын хоршоог чадавжуулна.									
20	3.2.3.1. "Шинэ хоршоо-хөдөлгөөн"-ийг аймгийн	ХХААГ	22,400.00	215 хоршоо хөнгөлөлттэй	40	-	15.0	Шинэ хоршоо хөдөлгөөний хүрээнд 2025 онд шинээр малын тэжээлийн ургамал	70

	хэмжээнд үргэлжлүүлэн өрнүүлж, малчдын хоршоодод хөнгөлөлттэй зээл олгох, малын гаралтай түүхий эд бэлтгэн нийлүүлэх тогтолцоог сайжруулна.	2025-2028	Засгийн газрын хүүгийн хөнгөлөлттэй Арилжааны банкуудын эх үүсвэр	зээлд хамрагдсан				тариалах, хашаа хороо засварлах, барих, мал худалдан борлуулах, сүү цагаан идээ боловсруулах, малын үйлдвэр угсаа сайжруулах, мах, махан бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, худалдаа, мал үржүүлэг, малын чанар сайжруулах, үржлийн мал худалдан борлуулах, бойжуулах чиглэлээр 7 хоршоо байгуулагдаж, 150.0 сая төгрөгийн санхүүжилтийг авч, малчид бага хүүтэй зээл авч, зах зээлд эргэлтэнд оруулж байна.	
3.2.4.Мал эмнэлгийн оношилгоо, шинжилгээний түвшинг нэмэгдүүлж, мал, амьтны гоц халдварт, халдварт, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх, халдваргүй өвчний өвчлөлийг бууруулна.									
21	3.2.4.1. Орон нутгийн төсвийн зардлаар хийгддэг дотрын халдарт хордлого, цусан халдварт, дуут хавдар, энтеробактериоз, гахайн цусан халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулалтын ажлыг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулна.	МЭГ 2025-2028	5,988,865.8 орон нутгийн төсөв	Халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх вакцинд хамрагдсан малын тоо 736.4 мян/тол	752.6 мян/тол			Орон нутгийн төсвөөс санхүүждэг малын халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх хаврын төлөвлөгөөт вакцинжуулалтыг сумын Засаг даргын А/39 дүгээр захирамжаар зохион байгуулж, "Өөш шахлаг" мал эмнэлгийн нэгж нь дотрын халдварт хордлогын вакцинд 2, 3 дугаар багийн 65 малчин өрхийн 14,952 хонь, дуут хавдарын вакцинд 4 өрхийн 200 үхэр, цусан халдвартын вакцинд 9 өрхийн 200 үхэр, галзуу өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх вакцинд 10 өрхийн 200 үхэр "3и Пи Эл Ди" мал эмнэлгийн нэгж нь дотрын халдварт хордлогын вакцинд 1, 4 дүгээр багийн 48 малчин өрхийн 9,970 хонь, дуут хавдарын вакцинд 7 өрхийн 399 үхэр, цусан халдвартын вакцинд 6 өрхийн 199 үхэр, галзуу өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх вакцинд 5 өрхийн 200 үхэр сумын төвийн нохойг тус тус хамруулсан.	100

22	3.2.4.4. Мал, эмнэлгийн лабораторийн багаж оношлуур, вакцин хадгалах, тээвэрлэх, тусламж үйлчилгээ үзүүлэх техник, тоног төхөөрөмжөөр хангана.	МЭГ 2025-2028	713.20 орон нутгийн төсөв	-	-	491.40		“Өөш шахлаг” мал эмнэлгийн нэгж 4 ширхэг, “Зи пи эл ди” мал эмнэлгийн нэгж 2 ширхэг мал эмнэлгийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний вакцинжуулалтыг зөөвөрлөх зөөврийн хөргүүртэй үйл ажиллагаагаа явуулж байна.	90
3.2.5.Орон нутгийн хүн амын хэрэгцээт үр тариаг 90 хувь, хүнсний ногоог 35 хувь, төмсийг 100 хувь дотоодын үйлдвэрлэлээр хангана.									
23	3.2.5.1. Газар тариалангийн эргэлтийн талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэн, ашиглалтыг сайжруулж, тариаланчдыг үр, хөнгөлөлттэй зээлийн дэмжлэгт хамруулах замаар стратегийн хүнсний зориулалттай болон бусад нэр төрлийн ашигт таримлын тариалалт, үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	ХХААГ 2025-2028	1,050.00 Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, хувийн хөрөнгө оруулалт	Талбайн хэмжээ га 18651 Дэмжлэгт хамрагдсан аж ахуйн нэгжийн тоо 349.5	18951 2.0	1.2	1.2	Газар тариалан эрхлэгч 27 иргэн, 2 аж ахуй нэгжид төл сонгино, сармис, байцаа, шар лууван, шар манжин, хүрэн манжин, өргөст хэмх, лооль, навчит салатны үрийг хөнгөлөлттэй үнээр, 0.5тн төмс, 68кг төл сонгины үрийг Улаанбаатар хотоос захиалан, тариаланчдад олгож, 8 иргэн, 2 аж ахуй нэгжийн төмс, хүнсний ногоо тариалах газрыг хагалан техник, тоног төхөөрөмжөөр хангаж, тариалан эрхлэх нөхцөл боломжийг бүрдүүлэн өрхийн үйлдвэрлэлийг дэмжсэн.	90
24	3.2.5.2. Хужирт, Тарагт, Арвайхээр сумдын услалтын системийг сэргээн засварлаж, Баруунбаян-Улаан, Хархорин сумдын услалтын системийн зураг төсөв хийлгэх, бусад сумдад хөв цөөрөм байгуулж, усалгаатай талбайн хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	ХХААГ 2025-2028	14,800.00 Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Төсөл хөтөлбөр	Тарагт сумын Хүрэмт, Арвайхээр сумдын услалтын систем зураг төсөв хийгдсэн	Ажлын гүйцэтгэлийн хувь 15	250.00	-	Хэрэгжилтийг тооцох хугацаа болоогүй	-

25	3.2.5.3. Өвөл, зуны хүлэмжийн аж ахуйг хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж, нарийн ногооны үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	ХХААГ 2025-2028	1,832.50 Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Төсөл хөтөлбөр, Хувийн хөрөнгө оруулалт	Өвлийн хүлэмж 2000 м2 Сум хүлэмж 305 хүлэмж 14968 м2	200 600 м2	0.7 0.7	Хүлэмжийн аж ахуй эрхлэгч 18 иргэн өргөст хэмх (урт) 0.27га, тарвас 0.08га, өргөст хэмх (давжаа) 0.14га, лооль 0.18га, чинжүү 0.03га талбайд тариалалтыг хийснээр хүлэмжийн тоо, тариалсан талбайн хэмжээ 0.5га-аар өссөн. Хүлэмжийн аж ахуй эрхлэгчид 0,72га талбайгаас 0,61тн ургац хураан авч өөрсдийн хэрэглээний нарийн ногоо болон сумын иргэдийн 5 хувийг нарийн ногоогоор хангаж, өрхийн орлогоо нэмэгдүүлж, 2026 оны орон нутгийн хөгжлийн сангаар хийгдэх ажлын саналд өвөл, зуны хүлэмж авах саналыг хүргүүлсэн.	70
26	3.2.5.6. Тариалангийн талбайн хөрсний үржил шимийг сайжруулах зорилгоор хамгаалалтын ойн зурвас байгуулах санал санаачилгыг дэмжинэ.	ХХААГ 2025-2028	300.00 Орон нутгийн төсөв, Төсөл хөтөлбөр, Хувийн хөрөнгө	Ойн зурвасын хэмжээ 23.1 га	Аймгийн хэмжээнд 100 -аас доошгүй га талбайд хамгаалалтын ойн зурвас байгуулах	65.60 -	Жимсний тариалалт хийж байгаа 600м талбайд 200ш бургасыг тойруулан ойн зурвас болгон тариалан талбайн хэмжээг 10 хувиар нэмэгдүүлсэн	50
27	3.2.5.7. Сумдад атаршсан эргэлтэд малын тариалалтыг нэмэгдүүлнэ. талбайг оруулж, тэжээлийн	ХХААГ 2025-2028	100.00 Орон нутгийн төсөв, Хувийн хөрөнгө	Талбайн хэмжээ га-р 6,506.70	Сумдын атаршсан талбайн хэмжээг 300-с доошгүй га талбайгаар эргэлтэд оруулах	0.5 0.5	Атаршсан 10га газрыг эргэлтэнд оруулан малчдын нөхөрлөл 1 бүлэг малын тэжээл тарьж, 13тн малын тэжээл, малчид өвөлжөө, хаваржааны хөлд 3га талбайд тариалалтыг хийж 2тн ургац хураан авч, өвс тэжээлийн нөөцийн 10 хувийг бүрдүүлсэн.	90

28	3.2.5.8. Хөдөө аж ахуйн техник дундын төв болон түрээсийн аж ахуй байгуулах санал, санаачилгыг дэмжин, сумдад техник, тоног төхөөрөмжийн хүрэлцээ хангамжийг сайжруулах замаар механикжуулалтын хувийг нэмэгдүүлнэ.	ХХААГ 2025-2028	3,680.00 Улс, орон нутгийн төсөв, ЖДҮХСан, Хувийн хөрөнгө	Техник хангамжийн хувь 40 Дэмжигдсэн аж ахуйн нэгжийн тоо 3	43 3	28.0	28.0	Дорнод аймгийн Хөлөнбуйр суманд өөрийн эзэмшлийн хадлангийн талбайд иж бүрэн трактороор 40тн нарийн өвс бэлтгэж, малчдад зах зээлийн ханшнаас доогуур үнээр худалдан борлуулалтыг хийж, өвс, тэжээлийн аюулгүйн нөөцийг 100 хувь бүрдүүлсэн.	100
----	---	--------------------	--	--	-------------	------	------	--	-----

3.3.ҮЙЛДВЭР, ХУДАЛДАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭ:

3.3.1.Аймгийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд аж үйлдвэр, үйлчилгээний салбарын эзлэх хувийг нэмэгдүүлнэ.

29	3.3.1.1. "Цагаан алт" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд арьс шир, ноос, ноолуур зэрэг малын гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, экспортыг дэмжинэ.	ХХААГ 2025-2028	2,400.00 Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Хөнгөлөлттэй зээлийн эх үүсвэр, хувийн хэвшил	Дэмжлэгт хамрагдсан аж ахуйн нэгжийн тоо 4 Үйлдвэрлэлийн хэмжээ, сая төг 12,048.50 Борлуулалтын хэмжээ, сая төг 10,655.10	3 12,409.90 10,974.70			"Гучин-Усчууд үйлдвэрлэв" намрын үзэсгэлдэн худалдаанд арьс, шир, ноос, ноолуурын гаралтай бэлэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж буй иргэн, аж ахуйн нэгжүүдийг дэмжин, тэдний бараа бүтээгдэхүүнийг сурталчлан борлуулах арга хэмжээнд хамруулж, зах зээлд хүрэх сувгийг өргөжүүлсэн. Суманд үйл ажиллагаа явуулж буй "Дэвжих" эсгийний үйлдвэр нь намрын улиралд ноосны бүтэц нарийн, цэвэр, богино, задралт сайтай учраас малчдаас хонь, хурганы ноос худалдан авч, эсгийг чанарын өндөр түвшинд үйлдвэрлэн Богд, Баруунбаян-Улаан, Төгрөг, Хайрхандулаан сумд болон Өвөрхангай аймгийн гэр ахуйн худалдаа эрхлэгчдэд нийт 220 эсгийг нэгийг нь 130,000 төгрөгөөр нийлүүлж, орон нутгийнхаа эсгийний хэрэгцээг хангаж, орлогоо өмнөх жилээс 25 хувиар сайжруулсан.	50
30	3.3.1.4. "Хүнсний хангамж, аюулгүй байдал" үндэсний хөдөлгөөнийг үргэлжлүүлэн өрнүүлж, гол нэр төрлийн	ХХААГ 2025-2028	3.200.00 Улсын төсөв Орон нутгийн	Үйлдвэрлэлтийн хэмжээ, сая төг 23,132.30	24288.9			Сумын хэмжээнд үйлдвэрлэл эрхэлж буй байгууллага, иргэдийн үйл ажиллагааг дэмжих чиглэлээр "Гучин-Усын намар" үзэсгэлэн худалдааг зохион байгуулж, аймгийн үзэсгэлэн худалдаанд оёмол бүтээгдэхүүний	90

	хүнсний бүтээгдэхүүний дотоодын үйлдвэрлэл, хангамжийг нэмэгдүүлнэ.		төсөв, Хөнгөлөлттэй зээл, хувийн хэвшил	Борлуулалтын хэмжээ, сая төг 28,597.60 Экспортолсон махны хэмжээ, тн 155.3	30,027.50			чиглэлээр 1 иргэн, сүү цагаан идээгээр 1 иргэн, тариалсан төмс, хүнсний ногоогоо худалдаалахаар 1 иргэн тус тус оролцсон. Гэрийн эсгий үйлдвэрлэдэг төрийн бус байгууллагын үйл ажиллагааг дэмжиж, бүтээгдэхүүний борлуулалтыг сумын хэмжээнд төдийгүй зэргэлдээх сумдын малчдад нийлүүлэх ажлыг зохион байгуулан сүтэлчлж, санхүүгийн эх үүсвэрийг 50 хувиар нэмэгдүүлсэн. Орон нутгийн мах, махан бүтээгдэхүүн, сүү, цагаан идээ, хүнсний ногоо зэрэг хүнсний бүтээгдэхүүнийг төсвийн байгууллагуудын хоолны тендерт шалгарсан "Өгөөмөр-Эрдэнэ хайрхан" ХХК-иар дамжуулан худалдан борлуулалтыг хийсэн. Энэхүү арга хэмжээ нь орон нутгийн үйлдвэрлэгчдийн орлогыг нэмэгдүүлж, дотоодын үйлдвэрлэлийг дэмжихэд бодит хувь нэмэр оруулсан.	
31	3.3.1.5. Үйлдвэрийн аргаар төхөөрч, бэлтгэсэн мах, махан бүтээгдэхүүний борлуулалтыг төрийн худалдан авалтаар дэмжих замаар махны үйлдвэр, мал төхөөрөх цехүүдийн үйл ажиллагааг тогтворжуулна.	ХХААГ 2025-2028	950.00 Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Хөнгөлөлттэй зээл, хувийн хэвшил	Дэмжлэгт хамрагдсан аж ахуйн нэгжийн тоо 2 Төхөөрсөн малын тоо 14250 Бэлтгэсэн махны хэмжээ, тн 349.0	4 21375 523.5			Сумын мал нядалгааны цехээр 3,500 малыг төхөөрч бэлтгэн гарал үүслийн гэрчилгээ авч, зах зээлд болон Ерөнхий боловсролын сургууль, Цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төвийн хоолны махны хэрэглээг 100 хувь хангаж байна. Мах, сүүг улирал тутамд мал эмнэлгийн лабораторид шинжлүүлж, шинэлэг байдал, антибиотикийн үлдэгдэл байгаа эсэхийг тодорхойлуулахад хүүхдийн хоолонд хэрэглэхэд аюулгүй дүгнэлт гарсан.	90
32	3.3.1.7. Хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах зорилгоор хүнсний зориулалтын бус савны хэрэглээг бууруулна.	ХХААГ 2025-2028	Төсөл, хөтөлбөр, хувийн хэвшил	Хамрагдсан иргэн, аж ахуйн нэгжийн тоо 1331				Хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, хүнсний аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор хүнсний зориулалтын бус савны хэрэглээг бууруулах чиглэлээр иргэд, худалдаа үйлчилгээ эрхлэгч нарт	90

					2000			“Эрүүл сав-эрүүл хүнс” эрүүл ахуйн зөвлөмж, мэдээлэл, хүнсний зориулалтын сав баглаа боодлын стандартын талаар аймгийн Стандарт хэмжилзүйн хэлтэстэй хамтран сургалт зохион байгуулсан. Мөн иргэдэд зориулсан нөлөөллийн постеруудыг сумын пэйж хуудсуудаар мэдээллэж хүнсний зориулалтын бус савны хэрэглээ 1.5 хувиар буурсан.	
3.4.НОГООН ХӨГЖИЛ, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛ									
3.4.1.Байгалийн баялгийг зүй зохистой ашиглах, хамгаалах нөхөн сэргээх замаар экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хадгална.									
33	3.4.1.1. Гадаргын усыг хуримтлуулах хөв цөөрөм байгуулж, усан сан бүхий газрыг нөхөн сэргээх төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	БОГ 2025- 2028	2,120.00	Ойжуулсан талбайн хэмжээ 20 га Хөв цөөрөм байгуулсан тоо 2	5га 2	250.00	-	Хэрэгжилтийг тооцох хугацаа болоогүй	-
34	3.4.1.2. Төв суурин газрын ундны усны нөөцийн судалгааг хийлгэж, усны чанар, аюулгүй байдлыг хангана.	БОГ 2025- 2028	109.00 Орон нутгийн төсөв	-	Аймгийн хэмжээнд ундны усны аюулгүй байдлын төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлнэ	33.00	-	Ундны усны нөөцийн судалгааг “Усны барилга” ХХК-аар хийлгэж нөөцөө тогтоолгосон. Ундны усны усны чанар, аюулгүй байдлын төлөвлөгөөг боловсруулан Сумыг иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлаар хэлэлцүүлэн батлуулахаар бэлтгэж байна.	30
35	3.4.1.3. Усны хэрэглээ, ашиглалтын хэмнэлтийг бий болгож, дахин ашиглалтыг дэмжинэ.	БОГ 2025- 2028	Орон нутгийн төсөв, хувийн хэвшил	Тоолууржуулсан ААН-ийн тоо	10-аас доошгүй	-	-	Суманд дулааны үйл ажиллагаа эрхэлдэг “Илч касандра” ХХК-ны усны хэрэглээнд тоолуур тавих шаардлагыг хүргүүлж, хэрэгжүүлсэн.	50

36	3.4.1.4. "Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөнийг эрчимжүүлж, төв суурин газрын ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлнэ.	БОГ 2025-2028	5,426.00 Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Төсөл хөтөлбөр	Шинэ Хархорум хотын төлөвлөлтийн дагуу тарьсан модны тоо Төв суурин газрын ногоон байгууламжийн хэмжээ 216 га	1541 га талбайд 850 мянган мод тарина 230 га	-	9.2	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн, хаврын мод тарих өдрийн хүрээнд мод тарих өдрүүдийг зохион байгуулж 37 өрх 230 хайлаас, бургас чацаргана, монос, голт бор, улиас, нохойн хошуу, Засаг даргын Тамгын газар 40 гүйлс, Ерөнхий боловсролын сургууль 450 хайлаас, 360 ширхэг бургас, Цэцэрлэг 40 бургас, Эрүүл мэндийн төв 100 хайлаас, соёлын төв 100 хайлаас, Хаан банк 100 хайлаас, голын дагуу 1050 бургас, нийтийн эзмшлийн цэцэрлэгт хүрээлэнд 760 гүйлс, голт бор, монос, гол гудамж дагуу 25 бургас, улиас тус тус тарьсан. Нийт 3255 мод бут тариалж орон нутгийн төсвөөс 9232.2 мян төгрөгийг зарцуулж ногоон байгууламжийн хэмжээ 1га буюу 10 хувиар нэмэгдсэн.	100	
37	3.4.1.6. Олон улсын төсөл хөтөлбөртэй хамтарч мод бут тарих, мод үржүүлгийн газрыг чадавжуулах болон иргэд олон нийт, өсвөр үеийнхэнд экологийн боловсрол олгоно.	БОГ 2025-2028	48.00 Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Төсөл хөтөлбөр	17 МҮГ-т 5,2 сая тарьц суулгац байна.	2.00	-	0.1	Дэлхийн амьтан ургамалыг хамгаалах, байгаль орчны тэмдэглэлт өдрүүдийг тохиолдуулан цэцэрлэгийн бэлтгэл бүлгийн 19 хүүхдэд "Би ч бас байгаль хамгаалагч" өдөрлөгийг зохион байгуулж, хог хаягдлыг ангилан ялгах, байгаль хамгаалахад хүүхэд багачуудын оролцооны талаар мэдээлэл хийж буддаг ном харандаагаар урамшуулсан. Хавар намрын мод тарих өдрүүдээр 50 иргэнд мод бут тариалах талаар зөвлөгөө мэдээлэл өгч, мод үржүүлгийн газрын дуудлага худалдаа зарласан.	90	
38	3.4.1.7. Нэн ховор, ховор амьтдын амьдрах орчныг сайжруулж, хамгаалалтын арга хэмжээ авна.	БОГ 2025-2028	305.00 Орон нутгийн төсөв	Арга хэмжээний тоо 21	18	-	7.1	Биотехникийн арга хэмжээг авч, Аргалант ууланд нутагшин амьдардаг Аргаль хонинд 295 боодол өвс, 45 шуудай хужир тавьж өгч, 7.1 сая төгрөгийг зарцуулсан.	100	
3.4.2. Байгаль орчинд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулж, ногоон үзэл санаа, дадлыг нэвтрүүлэх замаар уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулахад хувь нэмэр оруулна.										

39	3.4.2.4. Энгийн болон аюултай хог хаягдлыг хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөлгүйгээр цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, устгах оновчтой менежментийн тогтолцоог бүрдүүлнэ.	БОГ 2025-2028	480.0 Орон нутгийн төсөв	Нийт хог хаягдалд ангилан ялгаж, дахин боловсруулсан хог хаягдлын эзлэх хувь 0.2	0.4		0.6	Сумын хог хаягдлын менежментийг сайжруулах стратеги төлөвлөгөөг 6 зүйл 23 заалттайгаар боловсруулан сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлэн батлуулсан. Нийтийн их цэвэрлэгээг 2 удаа, хэсэгчилсэн цэвэрлэгээг 2 удаа, Аргуйн голын дагуух 1км газрын хог хаягдлыг 2 удаа цэвэрлэх ажлыг тус тус зохион байгуулж 70тн хог хаягдлыг хогийн нэгдсэн цэгт төвлөрүүлж, 0.6 сая төгрөгийг зарцуулсан байна.	90	
3.4.3. Байгаль, түүх, соёлын өвд түшиглэсэн тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.										
40	3.4.3.4. Монголын нүүдлийн соёл, түүх болон орон нутгийн онцлогт тохирсон эвент арга хэмжээнүүдийг тогтмол зохион байгуулж, дөрвөн улирлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлж, эдийн засгийн үр өгөөжийг нэмэгдүүлнэ.	АЗДТГ 2025-2028	840.00 Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв, Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалт	Эвент арга хэмжээний тоо 4	5	2.9	2.9	Нүүдлийн бэлчээрийн мал аж ахуйн нэг төрөл болох тэмээн сүргийн тоо толгойг өсгөх, хамгаалах, үүлдэр, ашиг шимийн чанарыг сайжруулах, тэмээний уналга эдэлгээнд ашигладаг уламжлалт арга барилыг нийтэд сурталчлах, түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор "Тэмээний баяр" арга хэмжээг тэмээчид, сумын Соёлын төвтэй хамтран зохион байгуулж, сайхан буурын төрөлд 6, шилмэл ингэний төрөлд 13, богино зайны 200 метрийн уралдаанд 28, ат, тайлаг, торомны төрөлд 55 тэмээ уралдаж, оролцсон. Тэмээчдийн холбоог 17 гишүүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулж, үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулан, тэмээний уламжлалт хэрэглээ, соёлыг түгээн дэлэрүүлж, 1 контент бүтээж, нийтэд сурталчилан таниулсан. Өвөрхангай аймгийн бүсийн уралдаан, тэмцээн зохион байгуулагдахаар удирдамж, хөтөлбөрийг боловсруулан, тэмээчдийг идэвхжүүлэх ажлыг зохион байгуулж байна.	90	
3.5. БАРИЛГА, ХОТ БАЙГУУЛАЛТ										

3.5.1. Сумдын инженерийн шугам сүлжээний бие даасан дэд бүтцийг бий болгож, иргэдийн орон нутагт ажиллаж, амьдрах ая тухтай орчинг бүрдүүлнэ.									
41	3.5.1.3. Өлзийт, Есөнзүйл, Бүрд, Баян-Өндөр, Гучин-Ус, Баруунбаян-Улаан, Зүүнбаян-Улаан, Тарагт, Төгрөг сумдыг төвлөрсөн инженерийн шугам сүлжээтэй болгох зураг төслийг гүйцэтгүүлж, ажлыг эхлүүлнэ.	ГХБХБГ 2025-2028	62,780.00 Улсын төсөв	Сумдын инженерийн шугам сүлжээний зургийн даалгаврыг боловсруулсан.				“Тэнхлэг констракшн” ХХК-тай 19.9 сая төгрөгийн гэрээ хийн сумын дулааны шугамын 2,300 метр газрын зураг төслийг хийж гүйцэтгүүлж байна.	50
42	3.5.1.6. Сумдын дулааны шугам сүлжээг үе шаттайгаар өргөтгөж, гэр хорооллын айл өрхүүдийг холбоно.	АЗДТГ 2025-2028	Дулаан шугамд холбогдсон айл өрхийн тоо 2000			-	-	Дулааны шугамд холбогдох байшинтай өрхийн судалгаа, зах зээлийн үнийн судалгаа, зураг төслийг хийж эхэлсэн.	30
3.5.3. Ерөнхий төлөвлөлтийн дагуу дэд бүтцийг хөгжүүлж, орон нутагт ажиллаж, амьдрах тав тухтай орчинг бий болгоно.									
43	3.5.3.1 Сумдын төвүүд доторх хатуу хучилттай авто зам, явган болон унадаг дугуйн зам, гэрэлтүүлгийг өргөтгөн, шинэчлэх ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж, засвар арчлалт, тэмдэг, тэмдэглэгээг стандартын дагуу хийнэ.	АЗДТГ 2025-2028	Улс, орон нутгийн төсөв	Боловсруулсан ТЭЗҮ, зураг төслийн тоо Нэмэгдүүлсэн замын урт 78 км	2 79.5 км		-	Сумын төвд 2,5 км хатуу хучилттай замд ТЭЗҮ хийлгэхэд шаардлагатай 9.0 сая төгрөгийн дэмжлэгийн хүсэлтийг аймгийн Засаг даргад хүргүүдсэн.	30
44	3.5.3.3. Сумын төвийн эрчим хүчний уналттай газруудад дэд станц, шугам сүлжээг өргөтгөнө.	АЗДТГ 2025-2028	320.00 Улсын төсөв	Зураг төсөв хийгдсэн	Ажлын гүйцэтгэл 80 хувь	256.00	-	Хэрэгжилтийг тооцох хугацаа болоогүй	-
3.6. ГАЗРЫН ХАРИЛЦАА									

3.6.1. Аймгийн хэмжээнд газар зохион байгуулалт, хот төлөвлөлтийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг хийж, газар олголтыг нэмэгдүүлнэ.									
45	3.6.1.1. Аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө, 15 сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөг боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.	АЗДТГ 2025-2028	700.00 Орон нутгийн төсөв	Ажлын даалгаварыг боловсруулсан.	Ажлын гүйцэтгэл 30 хувь	210.00		Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөг боловсруулж байгаа "Газар дэлхий" ХХК-тай сумын ажлын хэсэг 2 удаагийн уулзалт, хэлэлцүүлгийг хийж, санал хүргүүлсэн.	70
46	3.6.1.4. Төв суурин болон улсын чанартай зам дагуух газруудад хэсэгчилсэн төлөвлөлт хийлгэж, иргэдэд газар өмчлүүлэх ажлыг зохион байгуулна.	ГХБХБГ 2025-2028	150.00 Орон нутгийн төсөв	Сумдын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөтэй		-	-	Сумын төв дайран өнгөрөх улсын чанартай авто зам дагуу 22 иргэнд газар өмчлүүлэхээр 2026 оны сумын тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд оруулсан. Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд хэлэлцүүлэхээр төлөвлөсөн. Хэрэгжилтийг тооцох хугацаа болоогүй	-
47	3.6.1.5. Аймаг болон сумын төвүүдэд нийтийн орон сууцны зориулалттай газруудыг орон нутгийн хэрэгцээнд авч, иргэдийг хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр орон сууцаар хангах төслүүдийг хэрэгжүүлж, гэр хороолол болон хуучин орон сууцнуудыг дахин төлөвлөлтөд оруулна.	ГХБХБГ 2025-2028	Улс, орон нутгийн төсөв	-	-	-	-	Сумын төвд нийтийн орон сууцны зориулалттай 543 м ² 1 газрыг Засаг даргын Тамгын газарт 60 жилээр эзэмшүүлсэн.	100
Хэрэгжилтийн дундаж хувь 83.2 хувь									

ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ХЯНАСАН:
ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН
ДАРГА Н.ТУНГАЛАГ

ХЭРЭГЖИЛТ ТАЙЛАГНАСАН:
ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙ, ДОТООДАЖИЛ ХАРИУЦСАН
МЭРГЭЖИЛТЭН Л.МӨНХЖАВХАА

9045377 СЕТ-34449 1024030016

**ӨВӨРХАНГАЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН 2024-2028 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН
ХЭРЭГЖИЛТ**

2025 оны 10 дугаар сарын 31

Гучин-Ус сум

№	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Үндсэн хэрэгжүүлэх байгууллага, хэрэгжих хугацаа	Нийт хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр (сая төгрөг)	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин, үр дүн (хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр)			Хэрэгжилтийн явц	Хэрэгжилтийн хувь
					Зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Төсөв (сая, төг)	Төсвийн гүйцэтгэл (сая, төг)		
1	2-3	4-5	6-7	8	9	10	11	12	13
ДӨРӨВ.ХҮНИЙ ЭРХИЙГ ДЭЭДЭЛСЭН ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО									
4.1.ХҮНИЙ ЭРХИЙГ ХАНГАХ, ГЭМТ ХЭРЭГТЭЙ ТЭМЦЭХ, УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ									
4.1.1.Төрийн бүх шатны байгууллага шийдвэр гаргахдаа хүний эрхэд суурилсан хандлагыг удирдлага болгон, төрийн байгууллагын шударга байдлын түвшний үнэлгээний дундаж үзүүлэлтийг 80 хувьд хүргэнэ.									
1	4.1.1.1. Нутгийн захиргааны байгууллагын шийдвэр, үйл ажиллагаанд жендэр, хүний эрхийн мэдрэмжтэй хандах, хүний эрхийн зөрчил гаргахгүй байх хяналтыг өргөжүүлнэ.	АЗДТГ 2025- 2028	30.00 Орон нутгийн төсөв	Хүний эрхийн төлөв байдлын тайлангийн үнэлгээний хувь 6.08 /2023 он/	7	5.00	-	Засаг даргын Тамгын газар нь нийт 18 албан хаагчдын 10 эмэгтэй, 8 эрэгтэй албан хаагч ажиллаж байна. Жендерийн тэгш байдлыг хангасан.	100
2	4.1.1.3. Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх арга хэмжээг тасралтгүй хэрэгжүүлж, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх олон нийтийн хяналтыг	АЗДТГ 2025- 2028	51.00 Орон нутгийн төсөв	74,2 шударга байдлын үнэлгээ	76	2.00	-	Сумын авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг 6 бүлэг, 11 заалттайгаар боловсруулан хэрэгжилтийг хангаж ажилласнаар авлига, ашиг сонирхолын зөрчил илрээгүй. Худалдан авах ажиллагааны 9 тендерийн үнэлгээний хорооны дарга, гишүүн, нарийн бичгээр ажиллаж байгаа албан хаагчдаас ашиг сонирхлын зөрчилтэй эсэх	90

	нэмэгдүүлж, бүх нийтээр авлигатай тэмцэх, шударга бус зүйлийг үл тэвчих сэтгэлгээ, хандлагыг төлөвшүүлэх бодлогыг үе шаттай хэрэгжүүлнэ.							мэдэгдийг гаргуулан шилэн данс, сумын веб сайтад нийтлэн ил тод байдлыг хангасан.	
4.1.2.Эрэгтэйчүүдийн дундаж наслалтыг нэмэгдүүлэн, жендэрийн мэдрэмжтэй нийгмийн орчинг бүрдүүлж, цаашид гарч болох жендэрт суурилсан хүчирхийллийг бууруулна.									
3	4.1.2.1. Хөвгүүд, эрэгтэйчүүдийн эрүүл зан үйл, амьдралын зөв дадал хэвшлийг сайжруулах замаар чанартай, урт наслалтыг дэмжинэ.	АЗДТГ 2025-2028	15.00 Орон нутгийн төсөв	Сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээ-5 хөвгүүд, эрэгтэйчүүд тоо-100	6 130			Эрэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэх зорилгоор “Эрүүл дадал-эрч хүчтэй амьдрал” өдөрлөгийг зохион байгуулж, урьдчилан сэргийлэх үзлэг, зөвлөгөөг 150 иргэнд хүргэсэн. Эрүүл дадлыг хэвшүүлэхээр эрүүл хооллолт, дасгал хөдөлгөөний зөвлөмж, мэдээллийг цахимаар сурталчилж, давхардсан тоогоог 6,600 үзэлттэй байна.	70
4	4.1.2.2. Эрэгтэйчүүдийн нас, эрхэлж буй ажил, салбарын онцлог, амьдарч буй байршил зэргийг харгалзан зам тээврийн осол, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх мэдээллийг цахим орчинд тасралтгүй түгээж, иргэд олон нийтийн хандлагыг өөрчлөх арга хэмжээг бүх шатанд зохион байгуулж, хэвшүүлнэ.	АЗДТГ 2025-2028	8.00 Орон нутгийн төсөв	Цахим орчинд түгээсэн мэдээ, мэдээлэл 2 Нөлөөллийн арга хэмжээ 3	3 4			Зам тээврийн осол, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, иргэд, тэр дундаа эрэгтэйчүүдийн аюулгүй байдлын талаарх ойлголт, хандлагыг өөрчлөх зорилгоор цахим мэдээллийн орчинд сурталчилгаа, мэдээ мэдээлэл хүргэж ажиллав. Сумын Цагдаагийн хэсэг, Эрүүл мэндийн төв, Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх салбар зөвлөлтэй хамтран “Аюулгүй хөдөлгөөн – хариуцлагатай иргэн”, “Зам тээврийн ослоос урьдчилан сэргийлье” зэрэг цахим нөлөөллийн аянуудыг зохион байгуулж, сумын албан ёсны фэйсбүүк хуудас болон бүлгүүдээр 11 мэдээлэл, сэрэмжлүүлэг, видео контент нийтэлж, 321 хандалт авсан.	70
5	4.1.2.3. Төрийн байгууллагуудад жендэрийн тэнцвэртэй байдлыг хангах үзэл баримтлалыг нэвтрүүлж, иргэдэд жендэрийн	АЗДТГ 2025-2028	10.00 Орон нутгийн төсөв	Жендэрийн мэдрэмжтэй ажлын байрны бодлого хэрэгжүүлж буй	сум 8 байгууллага 17			Сумын жендэрийн дэд хороо хийх ажлын төлөвлөгөөний дагуу сумын эмэгтэйчүүд, ганц бие залуучуудын судалгааг гаргасан. Төрийн байгууллагын ажилтнуудад жендэрийн мэдрэмжтэй бодлого, үйлчилгээний талаарх сургалтыг зохион	90

	мэдрэмжтэй төрийн үйлчилгээг хүргэнэ.			сум 5 байгууллага 12				байгуулан, судалгаанд суурилсан жендэрийн тэнцвэрийн үзүүлэлтийг гаргах, байгууллагын түвшинд жендэрийн бодлого нэвтрүүлэх чиглэлээр 2 мэдээлэл хүргэж, зөвлөн тусласан. Төрийн байгууллагын ажилтнуудад зориулсан “Жендэрийн мэдрэмжтэй бодлого, үйлчилгээний үндэс” сэдэвт сургалтыг зохион байгуулж, 5 байгууллагын 60 гаруй албан хаагч хамрагдсан. Сургалтаар жендэрийн эрх тэгш байдал, жендэрт суурилсан ялгаварлацаас урьдчилан сэргийлэх, төрийн үйлчилгээнд жендэрийн хандлагыг нэвтрүүлэх талаар мэдлэг олгосон.	
<p>4.1.3. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэхэд олон нийтийн оролцоонд тулгуурласан бодлого хэрэгжүүлж, гэмт хэрэг үйлдэгдэх шалтгаан нөхцөлийг судлан тогтоох арга зүйг шинэчилж, нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд ихэвчлэн үйлдэгдэж буй гэмт хэрэг, зөрчлийн тоог үе шаттай бууруулна.</p>									
6	4.1.3.1. Гэмт хэрэг үйлдэгдэх шалтгаан нөхцөлийн судалгааг сум тус бүрээр шинэчлэн хийж, судалгаанд тулгуурласан урьдчилан сэргийлэх ажлыг үр дүнд хүрэхүйц байдлаар үе шаттай зохион байгуулна.	АЗДТГ ЦГ 2025-2028	225.00 Орон нутгийн төсөв	Нийт гэмт хэрэг 695 2024 онд бүртгэгдсэн.	0.5 хувиар буруулна	75.00		Гэмт хэрэг гарах шалтгаан, нөхцөлийн гол хүчин зүйлсийг тодорхойлох зорилгоор Цагдаагийн хэсэг, сумын Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх салбар зөвлөл хамтран судалгаа явуулж, “гэр бүлийн орчны зөрчил”, “архины хэт хэрэглээ”, “залуучуудын чөлөөт цагийн дутагдал” зэрэг давтагдах эрсдэлт хүчин зүйлүүдийг илрүүлэв. Судалгаанд тулгуурлан нөлөөллийн аяныг зохион байгуулж, иргэдийн эрх зүйн мэдлэгийг дээшлүүлэх 3 удаагийн сургалт, уулзалтад 220 иргэн хамрагдсан. Үйлчилгээний байгууллагуудад хяналтын камер суурилуулах, архи согтууруулах ундааны худалдаа, үйлчилгээний цагийн хязгаарлалт тогтоох зэрэг урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн.	90
7	4.1.3.2. Аймаг, сумын төвийн гэр хорооллын гудамж, нийтийн эзэмшлийн талбай, улсын болон орон нутгийн	АЗДТГ ЦГ 2025-2028	332.80 Орон нутгийн төсөв	90 камер суурьлуулсан	50 камер	-	19.2	Хүүхэд хамгаалал, аюулгүй байдлын чиглэлээр камержуулалтыг Ерөнхий боловсролын сургуулийн хичээлийн 1, 2 дугаар байр, гадаа талбай, дотуур байранд шинээр байрлуулж, хуучин камеруудыг	100

	чанартай замын хяналтыг сайжруулж, теле-камерын тоог нэмэгдүүлэх, хүчин чадлыг сайжруулах арга хэмжээг үе шаттай хэрэгжүүлнэ.							засварлах ажлуудыг хийн 3.2 сая төгрөгийг зарцуулсан. Сумын төвийн гудамж хороололд орон нутгийн сангийн 19.2 төгрөгийн санхүүжилтээр 12 камерыг шинээр байрлуулж, хүчин чадлыг нэмэгдүүлж, камержуулсан.	
8	4.1.3.4. Архидан согтуурахтай тэмцэх, архины хор хөнөөлийг таниулах нийгэмд таниулах төлөвлөгөөт ажлуудыг зохион байгуулж, энэ чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагуудыг дэмжиж ажиллана.	АЗДТГ ЦГ 2025- 2028	100.00 Улс, орон нутгийн төсөв	165 хүн эмчлүүлс эн 2024 оны 10 сарын байдлаар	1 хувиар бууруулна		0.5	Сумын хэмжээнд архидан согтуурахтай тэмцэх, архины хор хөнөөлийг таниулах ажлыг үе шаттайгаар зохион байгуулж, төрийн байгууллагууд болон сумын гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх салбар зөвлөл хамтран 2 удаагийн сургалт, уулзалт, нөлөөллийн арга хэмжээ зохион байгуулсан 350 иргэн хамруулсан. Архины хэрэглээнээс үүдэлтэй зөрчил, гэр бүлийн хүчирхийллийн шалтгааныг бууруулах зорилгоор Архины хор уршгийн талаарх олон нийтийн ойлголт, хандлагыг сайжруулах зорилгоор иргэдэд мэдээлэл, гарын авлага тарааж өгсөн. Сургуулийн сурагчдын дунд "Архи-Үгүй ирээдүй" сэдэвт гар зургийн уралдаан, эссе бичлэгийн тэмцээн зохион байгуулж, хүүхэд, залуучуудын мэдлэг, хандлагыг эерэгээр өөрчлөхөд анхаарч ажиллав. Үүний үр дүнд архи согтууруулах ундааны худалдаа, үйлчилгээний цагаар үйлдэгддэг зөрчлүүд өмнөх оны мөн үеэс 0.7 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна	90
4.2.2.Мэдээллийн технологи, харилцаа холбооны дэд бүтцийг өргөтгөж, цахим шилжилтийг эрчимжүүлнэ.									
9	4.2.2.3.Харилцаа холбооны дэд бүтэц, үүрэн холбооны сүлжээг алслагдсан багуудад өргөтгөж, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	АЗДТГ ТЦҮХ 2025- 2028	Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв	Шинээр угсарсан үүрэн холбооны антен 184	194	-	-	Гучин 2 дугаар багийн Эрээлжүүт уул, Аргалант 3 дугаар багийн Аргалант ууланд үүрэн холбооны сүлжээний өргөтгөл хийхээр холбогдох газраас хэрэглэгч өрх, хүн амын судалгааг авсан.	50
10	4.2.2.4.Төрийн байгууллагуудын	АЗДТГ	Улсын төсөв,	Кибер аюулгүй	24			Нууцын мэдээлэл агуулж буй компьютер, техник хэрэгсэлд 16 оронгоос доошгүй нууцлалын	100

	мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангаж, кибер аюулгүй байдалд эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэж, зөрчлийг арилгуулна.	ТЦҮХ 2025-2028	Орон нутгийн төсөв	байдлыг хангах үйл ажиллагааны дотоод журамтай нийтийн мэдээлэл хариуцагчийн тоо				кодыг хийж хамгаалан 4 багийн Засаг дарга нарын компьютер, ХАӨМС-ийн программ, хувь хүний мэдээлэлтэй эксэл файлыг нууц үг, мэдээллийг шинэчилж, 9 албан хаагчаар нууцын баталгааг гаргуулан холбогдох газарт хүргүүлэн мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангасан.	
4.2.3. Төрийн болон орон нутгийн өмчит байгууллагуудын ил тод байдлын түвшин, мэдээллийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.									
11	4.2.3.1. Төрийн үйл ажиллагааг ил тод, нээлттэй байлгах, төрийн үйл ажиллагаанд олон нийтийн хяналтыг бий болгох зорилгоор мэдээлэл хариуцагчийн чиг үүрэг, үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалт, хүний нөөц, төсөв, санхүү, худалдан авах ажиллагаа, үзүүлж байгаа үйлчилгээ болон хуулиар хаалттай, хязгаарлалттай гэж тогтоосноос бусад мэдээллийг олон нийтэд нээлттэй, ил тод болгоно.	АЗДТГ 2025-2028	Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв	Цахим ил тод байдлын индекс 74.6 Нээлттэй мэдээллийн ил тод байдлын үнэлгээ 94	76	-	-	Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд заасан 5 төрлийн 68 мэдээллийг шинэчлэн бүрэн байршуулж, shilen.gov.mn-д 1, 2, 3 дугаар улирлын тайланг бүрэн оруулан, төсвийн 6 байгууллага, төрийн сангийн төсвийн мэдээллийг шилэн дансад 100 хувь байршуулан, цаг үеийн мэдээ, мэдээллийг Засаг даргын Тамгын газрын пэйж хуудас, mapage.gov.mn, веб хуудаст нийтэлж мэдээллийг ил тод байдал болон мэдээллийн чанарыг 50 хувиар сайжруулсан. Байгууллагын хэмжээнд хөтлөгдөн гарч буй захирамжлалын болон мэдээлэл лавлагааны баримт бичгийг албан хэрэг хөтлөлтийн стандартын дагуу боловсруулан дээд шатны байгууллагаас ирсэн хариутай бичгийн хариуг заасан хугацанд холбогдох газарт хүргүүлж хэвшсэн.	100

12	4.2.3.2. Төрийн байгууллага албан тушаалтанд хандаж иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал хүсэлтийг шийдвэрлэх процессыг хялбаршуулж, шийдвэрлэлтэд дүн шинжилгээ хийж, тухайн байгууллага, албан тушаалтны ажлын үр дүнг тооцдог болно.	АЗДТГ 2025-2028	Орон нутгийн төсөв	Шийдвэрийн хэрэгжилтийн хувь Дүн шинжилгээ хийсэн тоо-0	97 Хувь 2	-	-	Сумын хэмжээнд 3 дугаар улирлын байдлаар нийт 25 өргөдлийг 100 хувь шийдвэрлэж, шийдвэрлэлтийн мэдээг улирал бүр нэгтгэн аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын төрийн захиргааны удирдлагын хэлтэст хүргүүлж хэвшсэн.	100
4.2.4. Орон нутгийн төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг хэвийн явуулах орчин нөхцөлийг бүрдүүлнэ.									
13	4.2.4.1. Есөнзүйл, Богд сумдын Засаг даргын Тамгын газрын барилгыг шинээр барьж, Баянгол, Төгрөг, Гучин-Ус, Баруунбаян-Улаан, Богд, Нарийнтээл, Уянга, Хужирт, Хархорин, Зүүнбаян-Улаан, Бүрд, Өлзийт, Сант сумдын Засаг даргын Тамгын газрын барилгын урсгал засварын ажлыг гүйцэтгэнэ.	АЗДТГ 2025-2028	6,500.00 Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв	Барилгын ажлын гүйцэтгэлийн хувь-0	10 хувь	60.0	59.8	Засаг даргын Тамгын газрын дотор засварын ажилд 60.0 сая төгрөгийг төсөвлөн, тендер зарлаж 59.8 сая төгрөгөөр "Зодог хайрхан" ХХК шалгарч засварын ажлыг хийж гүйцэтгэж, ажилтан, албан хаагчдын ажиллах таатай нөхцөлийг бүрдүүлсэн.	100
14	4.2.4.2. Баг, хорооны үйл ажиллагааны зардлын нормативыг шинэчлэн, сумын төсөвт тусгайлан баталж, сум, багийн Засаг дарга нарыг унаагаар хангаж, төрийн байгууллагуудын техник	АЗДТГ 2025-2028	836.80 Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв	Мотоциклийн тоо Автомашинны тоо 14	95 3 57	153.1	164.7	Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын 06/01 дүгээр тогтоолоор багийн Засаг даргын үйл ажиллагааны зардалд 153,090.9 мянган төгрөгийн төсвийг баталж, аймгийн Засаг даргын А/596 дугаар захирамжаар багийн Засаг дарга нарт 11,640.0 мянган төгрөгийн king 150	100

	хэрэгслийг үе шаттайгаар шинэчилнэ.			Компьютерийн тоо				мотоциклийг балансаас балансад шилжүүлэн авсан.	
4.2.5.Төрийн байгууллагаас гарч буй бодлого шийдвэрийн төлөвлөлт, хэрэгжилтийн үр дүнг дээшлүүлнэ.									
15	4.2.5.2. Төрийн болон орон нутгийн өмчит байгууллагын дотоод хяналт, шалгалтын нэгжийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулж, үр дүнд суурилсан хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний орон нутгийн чадавхыг нэмэгдүүлэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.	АЗДТГ 2025-2028	Орон нутгийн төсөв	Өгсөн зөвлөмжийн тоо (хамрагдсан байгууллагын тоогоор) Зохион байгуулсан сургалт, арга хэмжээний тоо	5 1			Төрийн байгууллагууд дотоод хяналтын нэгжээ шинэчлэн байгуулж, албан хаагчдын гүйцэтгэл, үр дүнд хяналт тавьж, ажилтан, албан хаагчдын гүйцэтгэлийн зорилт, арга хэмжээний биелэлтийг 70 хүртэлх оноогоор, мэдлэг, үр чадвараа дээшлүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлтийг 15 хүртэлх оноогоор, харилцаа, ёс зүй, үр чадварын байгууллагын даргын үнэлгээ 7 хүртэлх оноогоор, хамт олны үнэлгээг 8 хүртэлх оноогоор тус тус дүгнэж нийт гүйцэтгэлийн 86.34-96.55 хүртэлх хувиар үнэлж үр дүнгийн урамшууллыг 60 хүртэлх хувиар олгосон. Сумын Засаг даргын захирамжаар хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх ажлын хэсгийг томилон төрийн байгууллагуудын 2025 оны үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийн, зөвлөмж хүргүүлсэн.	100
16	4.2.5.3.Төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулахад хувийн хэвшил, иргэний оролцоот хяналтыг хэрэгжүүлнэ.	АЗДТГ 2025-2028	36.00 Орон нутгийн төсөв	Иргэдээс ирүүлсэн санал, санаачлага дээр дээр тулгуурласан төрийн үйлчилгээний ахиц, нэр төрөл нэмэгдсэн байдал				Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас 2 удаа төсвийн хяналтын сонголыг зохион байгуулж, нийт давхардсан тоогоор 103 иргэд, төрийн албан хаагчдыг хамруулан "ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар 2024 онд хийж гүйцэтгэсэн ажил, малын тоо толгойн албан татвараар 2021-2024 онд хийж гүйцэтгэсэн ажлын төсвийн зарцуулалтад хийх хяналтын сонголд ажиглагчаар 33, оролцогчоор 70 иргэн оролцож, иргэдийн оролцоо 25 хувиар нэмэгдсэн.	90
4.3.ОРОН НУТГИЙН ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН БОДЛОГО ТӨЛӨВЛӨЛТ									
4.3.1.Хүний нөөцийн бодлогыг чадахуйн зарчимд нийцүүлэн хэрэгжүүлнэ.									
17	4.3.1.2. Төрийн үйлчилгээний	АЗДТГ	Улс, орон	Нээлттэй сонгон		-	-	Төрийн үйлчилгээний байгууллагын дарга, багш, нярав, үйлчлэгч, сувилагчийн 12 ажлын байрны сул орон тооны сонгон шалгаруулалтыг	100

	байгууллагын гүйцэтгэх албан тушаалын сул орон тоог олон нийтэд мэдээлж, нээлттэй сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулж хэвшүүлнэ.	төрийн байгууллагуу 2025-2028	нутгийн төсөв	шалгаруулалтын тоо				нийтэд ил тод нээлттэй зарлаж, томилгоог хуулийн дагуу хийн хүний нөөцийг бүрдүүлсэн. Томилогоотой холбоотой гомдол, маргаан гараагүй.	
18	4.3.1.3. Төрийн албаны ерөнхий шалгалтын явц, үйл ажиллагааг олон нийтийн сувгаар шууд дамжуулалт хийж, нээлттэй ил тод болгоно.	АЗДТГ Төрийн байгууллагууд 2025-2028	Улс, орон нутгийн төсөв	шалгалтын зохион байгуулалттай холбоотой гомдлын тоо		-	-	Нийгмийн бодлогын мэргэжилтэн, бэлчээр, газар тариалангийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн, Эрүүл мэндийн даргын сул орон тооны мэдээллийг аймгийн салбар зөвлөлд хүргүүлэн хүний нөөцийн системд албан тушаалын тодорхойлолтыг бүрэн шивж, төрийн албаны болон салбар зөвлөлөөр батлуулан https://www.csc.gov.mn/ -д системд сул орон тооны захиалгыг үүсгэн салбар зөвлөлд илгээж, төрийн албаны ерөнхий, тусгай шалгалтад тэнцсэн 1 иргэнийг нийгмийн бодлогын асуудал хариуцсан мэргэжилтнээр томилсон.	100
4.3.2.Төрийн албан хаагчдын ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангаж, төрийн албан хаагчдын мэдлэг мэргэшлийг дээшлүүлж, чадавхыг бэхжүүлнэ.									
19	4.3.2.1.“Төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааны хөтөлбөр”-ийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.	АЗДТГ 2025-2028	Улс, орон нутгийн төсөв	Хөтөлбөр хэрэгжүүлсэн байгууллагын тооны нийт төрийн байгууллагы тоонд эзлэх хувь	100	-	291.0	Удирдлагын академийн мэргэшүүлэх багц сургалтад 11 албан хаагч, удирдах ажилтан 12 дахь жилийн үндсэн сургалт, 2 багш 5 жилийн үндсэн сургалтад тус тус хамрагдаж батламж авч, ажлын байран дээрх 15 удаагийн сургалтад давхардсан тоогоор 278 багш ажилтан, орон нутаг төрөлжсөн 4 төрлийн сургалтад 6 багш, ажилтан хамрагдсан. Мөн мэргэжлийн бусад байгууллагын 115 төрлийн цахим болон танхимын сургалтад 86 ажилтан, албан хаагч хамрагдаж мэдлэгээ дээшлүүлж, 64 албан хаагчийн сургалтын болон томилолтын зардалд 23.7 сая төгрөгийг зарцуулсан.	100

							<p>Албан хаагчдын амьдрах, ажиллах орчин нөхцөлийг сайжруулах хүрээнд төрийн албан хаагчдын 12 айлын орон сууц барих 1.3 тэрбум төгрөгийн тендер, биеийн тамирын гадаа талбайн засварыг 80 сая төгрөгөөр, Засаг даргын Тамгын газрын дотор засварын 60.0 сая төгрөгийн тендерүүдийг зарлан гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулан ажлууд хийгдэж, ажилтан, албан хаагчдын ажиллах, амьдрах орчин нөхцөлийг сайжруулсан.</p> <p>Физикийн кабинетэд 1,5 сая төгрөгийн туршилтын багаж хэрэгслийг шинээр авч багшид туршилттай хичээл зохион байгуулах боломжийг бүрдүүлэн 6.0 сая төгрөгийн төгсөгчдийн хандиваар 2 ангийн ширээ сандал шинэчилж, дотуур байрын дотоод тохижилтог 3.0 сая төгрөгийн засварыг хийж орчин сайжруулсан.</p> <p>Ур чадварын урамшууллыг багш, удирдах ажилтанд 17.1 сая төгрөг, ажилтан 5.4 сая төгрөг, гүйцэтгэлийн үнэлгээний үр дүнгийн урамшуулал 14 багшид 32.3 сая, ажлын гүйцэтгэлээр 17 ажилтанд 22.4 сая төгрөг, ҮЭ-ээс хаврын витаминжуулалт, тамирчдын өмсгөлд 2.3 сая төгрөг зарцуулсан байна. Төрийн албан хаагчдын гүйцэтгэл үр дүнг хагас бүтэн жилээр үнэлэн 57 албан хаагчид 60.3 сая төгрөгийн үр дүнгийн урамшуулал, хоолны мөнгийг төрийн 3 байгууллага хоногийн 1,000-2,000 төгрөгөөр бодон олгож, томилолтын зардалд 15.0, бензин түлшид 4.6 сая төгрөгийг тус тус зарцуулан ажилчдын нийгмийн баталгааг хангасан.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

								<p>Ерөнхий боловсролын сургууд багш ажилчдад ажилчдын ажлын хувцас, биеийн тамирын хувцас дэмжлэг үзүүлж, айгууллагын хуримтлалаас 990.000 төгрөг, байгууллагын ҮЭ-ээс 1.340.000 төгрөгийг өгсөн.</p> <p>Эрүүл мэндийн төвийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг оношилгоонд албан хаагчдаа бүрэн хамруулж, витаминжуулалтад 2.5 сая төгрөгийн зарцуулан албан хаагчдыг эрүүл мэндийг дэмжин ажилласан.</p>	
20	<p>4.3.2.3. Ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшингийн үнэлгээг бодитой үнэлж, “маш сайн” үнэлэгдсэн төрийн захиргааны албан хаагчдад байгууллагын зүгээс сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт дэмжлэг үзүүлэн төрийн албаны сургалтын байгууллага болох Удирдлагын академийн мэргэшүүлэх багц сургалтад хамруулна.</p>	<p>АЗДТГ 2025- 2028</p>	<p>Улс, орон нутгийн төсөв</p>	<p>сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт дэмжлэг үзүүлсэн тоо мэргэшүүлэх багц сургалтад хамрагдсан албан хаагчдын тоо</p>	-	-	<p>Ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшингийн үнэлгээг бодитой үнэлж, “маш сайн” үнэлэгдсэн төрийн захиргааны нэг албан хаагчийг удирдлагын академийн мэргэшүүлэх дунд хугацааны давтан сургалтад хамруулахаар мэдээллийг хүргүүлсэн.</p>	50	
21	<p>4.3.2.4 Төрийн албан хаагчийн ажлын гүйцэтгэл, үр дүнг бодит болгож, ажлын хариуцлага, үр дүнг сайжруулна.</p>	<p>АЗДТГ 2025- 2028</p>	<p>Улс, орон нутгийн төсөв</p>	<p>Төрийн албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэл, үр дүн мэргэшлийн түвшний үнэлгээг үнэлсэн</p>			<p>Засгийн газрын 2023 оны 08 дугаар сарын 23-ны өдрийн “Журам шинэчлэн батлах тухай” 301 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг боловсруулж батлах, ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшинг үнэлэх журам”, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын 2023 оны “Аргачлал, загвар батлах тухай” 98 дугаар тушаалын 8 дугаар хавсралтын дагуу байгууллын үнэлгээний багийг томилон, ажилтан, албан хаагчдын</p>	100	

				байдалд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх				гүйцэтгэлийн зорилт, арга хэмжээний биелэлтийг 70 хүртэлх оноогоор, мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэх зорилт, арга хэмжээний биелэлтийг 15 хүртэлх оноогоор, харилцаа, ёс зүй. Ур чадварын байгууллагын даргын үнэлгээ 7 хүртэлх оноогоор, хамт олны үнэлгээг 8 хүртэлх оноогоор тус тус дүгнэж нийт гүйцэтгэлийн 86.34-95.0 хүртэлх хувиар үнэлж үр дүнгийн урамшууллыг 50 хүртэлх хувиар олгосноор ажлын гүйцэтгэл, үр дүн сайжирсан.	
22	4.3.2.5. Сумдад төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр төрийн албан хаагчдад зориулсан орон сууц барина.	АСЗД ТГ 2025-2028	Улс, орон нутгийн төсөв	төрийн албан хаагчдад зориулсан орон сууцны тоо		1,300.0	-	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр суманд 1.3 тэрбум төгрөгийн төрийн албан хаагчийн орон сууц барих ажлыг эхлүүлсэн.	30
4.3.3.Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн зөрчлийг бууруулна.									
23	4.3.3.1.Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн тухай хууль тогтоомжийг мөрдөх, ёс зүйн зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.	АЗДТГ 2025-2028	Улс, орон нутгийн төсөв	Ёс зүйн зөрчлийн үзүүлэлтийг бууралсан байдал, хувиар 56/тоо/	30	2.5	1.2	Өвөрхангай аймгийн Насан туршийн суралцахуйн төвийн ажлын хэсэгтэй хамтран сумын төрийн албан хаагчдад "Ёс зүйтэй манлайлал" сургалт, хэлэлцүүлгийг зохион байгуулж, төрийн байгууллагын Ёс зүйн дэд хороод "Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн тухай хууль"-аар ажилтан албан хаагчид болон шинээр ажилд орж байгаа албан хаагчдад нийт 24 удаагийн сургалтыг хийн ёс зүйн хариуцлагын гэрээг байгуулан, ёс зүйн зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх байдлаар ганцаарчилсан уулзалт 17 хийж ёс зүйн дэд хороодын үйл ажиллагааг идэвхжүүлсэн. Ерөнхий боловсролын сургуулийн ёс зүйн дэд хорооны гишүүдэд урамшуулал олгосон.	90

24	4.3.3.2.Төрийн байгууллагын ёс зүйн дэд хороо нь төрийн албан хаагчийн ёс зүйн зөрчилтэй холбоотой гомдол, мэдээллийг хянан шийдвэрлэж, хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага тооцно.	АЗДТГ Төрийн байгуу ллагуу д 2025- 2028	Улс, орон нутгийн төсөв	Сургалта д хамрагдс ан байгуулл агын эзлэх хувь-20	40			Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх үндэсний хөтөлбөр”, Засгийн газрын 2024 оны 10 дугаар сарын 02-ны өдрийн 109 дүгээр тогтоолоор баталсан “Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн ёс зүйн хэм хэмжээ” батлагдсантай холбогдуулан байгууллагын Хөдөлмөрийн дотоод журмыг шинэчлэн ажилтнуудаар хэлэлцүүлэн баталж, ёс зүйн дүрмийг зөрчсөн тохиолдолд хариуцлагын арга хэмжээ тооцохоор оруулж, 2 багшид нээлттэй сануулах арга хэмжээ авч, ёс зүйн зөрчлийг арилгасан.	100
25	4.3.3.3. Төрийн байгууллагын ёс зүйн дэд хороог чадавжуулах, ёс зүйн дэд хорооны ажлын гүйцэтгэл, үр дүнг харгалзан тогтвортой ажиллах хөшүүрэг болох урамшууллыг олгоно.	АЗДТГ Төрийн байгуу ллагуу д 2025- 2028	Улс, орон нутгийн төсөв	Төрийн бүх шатны байгуулл агууд ёс зүйн дэд хороог байгуулс н байна. (Хувиар) 61.9	72	2.3	1.0	Ёс зүйн дэд хороог чадавжуулах, ёс зүйн дэд хорооны ажлын гүйцэтгэл, үр дүнг харгалзан Ерөнхий боловсролын сургуулийн ёс зүйн дэд хорооны нарийн бичигт урамшуулалыг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний 50 хувиар сар бүр олгосон.	30
4.4.ОРОН НУТГИЙН ХАМГААЛАЛТ									
4.4.1.Орон нутгийн хамгаалалтын тогтолцоог бэхжүүлэн, дайчилгааны төлөвлөлтийг шинэчилж, хүүхэд залуучуудын цэрэг-эх оронч үзлийг нэмэгдүүлнэ.									
26	4.4.1.1. Дайчилгааны төлөвлөлтийг шинэчилж, дайчилгааны болон орон нутгийн хамгаалалтын томилгоот нэгжийн бэлэн байдлыг хангаж, хүүхэд залуучуудад цэрэг-эх оронч үзлийг төлөвшүүлэх арга хэмжээг							Сумын дайчилгааны төлөвлөгөөний төслийг 2023 оны статистик мэдээлэлтэй уялдуулан боловсруулж байна.	30

	тогтмолжуулан, иргэдийн эх орноо хамгаалах бэлтгэлжилтийг дээшлүүлэх замаар Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг бэхжүүлэх бодлогыг орон нутагт түгээн дэлгэрүүлнэ.							
27	4.4.1.5.Төр, Улаан загалмайн хамтын ажиллагааны нэгдмэл байдлыг зохион байгуулж, төрийн хүмүүнлэгийн үйл ажиллагааг орон нутагт хэрэгжүүлнэ.	2025-2028	Орон нутгийн төсөв				Сумын ИТХ-аас Улаан загалмайн анхан шатны хороог хариуцан Өвөрхангай аймгийн улаан загалмайн хороогоор дамжуулж халамжийн газрын зарласан бүл дэмжих төсөлд сумын өрх толгойлон 2 иргэнийг хамруулаад байна.Уг төсөлд хамрагдсанаар иргэд 1500.0 мянган төгрөгийн тоног төрөөрөмжийн буцалтгүй тусламжийг авахаар болж байгаа юм.Мөн 2024 оны эцсээр Гучин-Ус сум улаан загалмайн дансанд татвар хураамжаа бүрэн төвлөрүүлсэн. Өвөрхангай аймгийн Улаан загалмайн хорооны зохион байгуулсан сургалтад 2025 онд хурлын мэргэжилэн 1 удаа хамрагдсан.Сургалтад өгсөн заавар чиглэлийн дагуу сум орон нутагтаа хүмүүнлэгийн үйл ажиллаааг тогтмолжуулж байна.	100
Хэрэгжилтийн дундаж 84 хувь								

Хэрэгжилт 89.1 хувь буюу “Үр дүнтэй”

ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ХЯНАСАН:
ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН
ДАРГА *[Signature]* Н.ТУНГАЛАГ

ХЭРЭГЖИЛТ ТАЙЛАГНАСАН:
ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙ, ДОТООД АЖИЛ ХАРИУЦСАН
МЭРГЭЖИЛТЭН *[Signature]* П.МӨНХЖАВХАА